

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління
фінансово-економічною безпекою**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**Завідувач кафедри,
д. держ. упр., професор**

_____ **І. П. Приходько**

« ____ » _____ 2022 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Удосконалення обліку і аналіз фінансових результатів від реалізації
сільськогосподарської продукції підприємства**

**Виконала: здобувач
освітньо-професійної програми
«Облік і оподаткування»
зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Луцук К.В.**

Керівник: доц. Губарик О.М.

Дніпро – 2022

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОН молодь спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра Обліку, аудиту та управління фінансово-економічною безпекою
Освітній ступень: Магістр
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування».
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування».

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«_____» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу здобувачу вищої освіти

Луцук Катерині Володимирівні

1. Тема дипломної роботи: «Удосконалення обліку і аналіз фінансових результатів від реалізації сільськогосподарської продукції підприємства»

Керівник роботи Губарик Ольга Миколаївна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ДДАЕУ від «29» листопада 2021 р. № 3641

Строк здачі студентом роботи – 12 лютого 2022 р.

2. Вихідні дані до роботи Закон України про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 1, № 11, 15, 16, статистичні дані, податкове законодавство, дані обліку і звітності ТОВ«Агро Максимум» м. П'ятихатки, Дніпропетровської області.

3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які необхідно розкрити) Вступ. Економічний зміст фінансових результатів і концептуальна основа комплексного характеру до їх обліку, аналізу. Облікове забезпечення фінансових результатів від реалізації продукції та напрями його поліпшення на підприємстві. Аналітичне забезпечення фінансових результатів від реалізації продукції та напрямки їх підвищення в ТОВ «Агро Максимум». Висновки і пропозиції.

4. Перелік графічного матеріалу. Категорія форм діяльності господарств. Чистий дохід від продажу продукції. Валовий прибуток (збиток) основної діяльності. Схема

бухгалтерської служби ТОВ «Агро Максимус». Зміна рентабельності ТОВ «Агро Максимус». Показники ефективності раціональності посівних площ овочевих культур в ТОВ «Агро Максимус». Технічна характеристика овочесховища в ТОВ «Агро Максимус». Витрати на транспорт. Витрати на електроенергію. Витрати по оплаті праці працівників.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

6. Дата видачі завдання _____ 01 лютого 2021 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Економічний зміст фінансових результатів і концептуальна основа комплексного характеру до їх обліку, аналізу.	Березень - квітень 2021 р.	
2	Облікове забезпечення економічних результатів від збуту продукції та напрями його поліпшення на підприємстві.	Травень-червень 2021р.	
3	Аналітичне забезпечення фінансових результатів від реалізації продукції та напрями їх підвищення в ТОВ «Агро Максимус».	Вересень - жовтень 2021р.	
4	Висновки, пропозиції. Вступ.	Грудень 2021р.	
5	Список використаних джерел.	Січень 2022 р.	
6	Оформлення роботи.	Січень - лютий 2021 р.	

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

_____ Луцук К.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

_____ Губарик О.М.
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Тема: “Удосконалення обліку і аналіз фінансових результатів від реалізації сільськогосподарської продукції підприємства”

Магістерська робота: 68 с., 4 рис., 6 табл., 17 додатків, 71 джерело літератури .

Об’єктом являється процес обліку та аналізу фінансових результатів від реалізації продукції підприємства.

Мета роботи ґрунтується у теоретичному і методичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку та аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Методи дослідження – історичний, порівняння, деталізації, аналітичні показники динаміки, елімінування, графічний, індексний, факторний методи.

Вивчено і узагальнено теоретичні та науково-методичні основи економічних результатів від продажу продукції. Надані поради з удосконалення щодо підвищення облікового забезпечення фінансових результатів діяльності організації. Проаналізовано динаміку і структуру фінансового результату та виявлено вплив формуючих чинників на його величину. Проведено оптимізацію посівних площ овочевих культур з метою поліпшення фінансових результатів від реалізації продукції в господарстві; розроблено бізнес-план щодо будівництва овочесховища. Надано рекомендації щодо підвищення безпеки умов праці, що створюється на основі планомірної діяльності підприємства.

Результати впроваджені в діяльність ТОВ «Агро Максимум» м. П’ятихатки, Дніпропетровської області.

АНОТАЦІЯ

ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ПРИБУТОК, ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ, ЦІНОУТВОРЕННЯ, РЕАЛІЗАЦІЯ ПРДУКЦІЇ, АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ.

АННОТАЦИЯ

ДОХОДЫ, ЗАТРАТЫ, ПРИБЫЛЬ, ФИНАНСОВЫЙ РЕЗУЛЬТАТ, ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ, РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОДУКЦИИ, АНАЛИЗ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТА.

SUMMARY

INCOMES., EXPENSES, FINANCIAL RESULT, PRICING, REALIZATION OF PRODUCTION, THE ANALYSIS OF FORMATION OF FINANCIAL RESULT.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА КОМПЛЕКСНОГО ХАРАКТЕРУ ДО ЇХ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ	10
1.1. Економічний зміст і систематизація фінансових результатів	10
1.2. Комплексний підхід до обліку фінансових результатів	15
1.3. Зміцнення фінансового стану в результаті аналізу фінансовий результат підприємства	19
Висновки до першого розділу	20
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	22
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Агро Максимус»	22
2.2. Характеристика роботи бухгалтерії та оцінка базових засад облікової політики ТОВ «Агро Максимус»	27
2.3. Стан обліку фінансових результатів в ТОВ «Агро Максимус»	30
2.4. Напрямки поліпшення обліку фінансових результатів у ТОВ «Агро Максимус»	33
Висновки до другого розділу	39
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ В ТОВ «АГРО МАКСІМУС»	42
3.1. Аналіз утворення фінансових результатів і чинників впливу на результативність агровиробництва	42
3.2. Шляхи і резерви поліпшення фінансових результатів від	45

продажу продукції в ТОВ «Агро Максимус»

Висновки до третього розділу	53
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність роботи. В даний час ситуацію в українській економіці можна оцінити як досить складну. Такі фактори, як недосконалість та нестабільність законодавча база, падіння обсягів виробництва, інфляція. Причиною те, що багато українських підприємств збитковою, неплатоспроможною та фінансово нестійкою, та сьогодні втратили ліквідність своїх активів.

Прибуток свідчить про економічну ефективність управління підприємством. Він є основою розширеного відтворення продукції, соціального розвитку організації та податків до держбюджету. Чим вище прибуток, тим величезніші можливості у підприємства для оновлення матеріальної бази, розробки нових виробничих програм та напрямків діяльності.

Вітчизняні вчені зробили значний внесок у розробку аспектів обліку та аналізу фінансових результатів: Астраханцева І.А., Губарик О.М., Павлова Г.Є. Лисов І.А., Пармакли Д.М., Сук Л., Тесленко Т.І., Хмельницька О.М., Чараєва М.В. та інші.

Показники фінансової діяльності характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Найважливіша форма ділової активності та фінансового стану підприємства є величина поточної фінансових результатів. Загальна оцінка фінансового стану підприємства дається з урахуванням ефективних фінансових показників. Актуальність цієї проблеми у тому, що фінансовий результат займає одне з провідних етапів у загальній системі вартісних інструментів ринкової економіки. Він забезпечує стабільність компанії, гарантує повну фінансову незалежність.

Більшість наукових праць була присвячена до прийняття стандартів або переходу на міжнародні стандарти, зважаючи на це, деякі положення потребують доопрацювання. У дослідженнях теми обліку та аналізу

фінансових результатів розглядаються основи формування аграрного бізнесу. Саме це визначило актуальність теми дослідження.

Мета і задачі дослідження: Метою дипломної роботи виступає обґрунтування теоретико-методичних положень і впровадження практичних рекомендацій по поліпшенню обліку та аналізу фінансових результатів від реалізації продукції. Досягнення визначеної мети слідує зміст дослідження та забезпечення вирішення поставлених завдань:

- проаналізувати дійсну методику обліку фінансових результатів господарства та намітити головні напрямки її вдосконалення;
- аналізувати сутність фінансових результатів як багатогранного різновиду з різних позицій наук;
- аналізувати поточний стан та порядок відбиття фінансових результатів у системі бухгалтерського обліку;
- намітити шляхи поліпшення облікового забезпечення фінансових результатів для досліджуваного підприємства;
- дати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «Агро Максимус»;
- проаналізувати динаміку та будову фінансового результату, а також виявити вплив формуючих чинників на його величину;
- оптимізувати посівні площі овочевих культур з метою покращення фінансового результату від реалізації продукції у господарстві;
- розробити бізнес-план будівництва овочесховища.

Об'єктом дослідження виступає процес обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів від реалізації продукції господарства.

Предметом дослідження виступає комплекс теоретико-методичних та практичних завдань, які взаємозалежні з формуванням, визначенням та покращенням фінансових результатів при реалізації продукції у обліковій системі обліку підприємства.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становить діалектичний метод розуміння економічних явищ (спостереження,

аналіз та синтез - при збиранні та вивченні економічної інформації, індукція та дедукція тощо) та підхід до соціально - економічних процесів, форм управління сільськогосподарськими підприємствами. При вивченні деяких питань бухгалтерського обліку та аналізу сільськогосподарських формувань використовуються методи сучасного економіко-статистичного аналізу. Інформаційною базою вищезазначеної теми являлись закони, правові документи по бухгалтерському обліку і дані обліку та звітності товариства з обмеженою відповідальністю «Агро Максимус» м. П'ятихатки, Дніпропетровської області.

Наукова новизна отриманих результатів дипломної роботи зводиться до теоретичного обґрунтування методики визначення фінансових результатів від реалізації продукції господарства та пропозиціях по її практичному впровадженню в обліку підприємства. Представлено теоретичне аспекти і розроблено конкретних пропозицій по покращенню формування фінансових результатів господарства.

Найсуттєвішими результатами, що складають наукову новизну, є:

Набули подальшого розвитку:

- методика фінансового обліку економічного результату на досліджуваному підприємстві за рахунок впровадження субрахунків до рахунків з обліку доходів та витрат, що дозволять розподіляти фінансові результати за групами операційної, фінансової, інвестиційної діяльності, а також надзвичайних подій;

- методика запровадження управлінського обліку фінансових результатів з ціллю задоволення потреб споживачів економічної інформації з максимальним врахуванням їх запитів;

- розробка пропозицій по оптимізації виробництва та збереження сільськогосподарської продукції.

Практичне значення одержаних результатів закладається у узагальненні теоретичних положень, зроблених висновків та отриманих на їх основі пропозицій та рекомендацій щодо обліку і аналізу фінансового

результату від реалізації продукції, що значно прискорить обчислення фінансового результату, підвищить аналітичність обліку та знизити невизначеність щодо прийняття вірних управлінських рішень.

Публікації. За результатами підготовки випускної магістерської дисертації було опубліковано 1 наукову роботу у вигляді матеріалів конференції.

Структура і обсяг роботи. Випускна магістерська робота формується з вступу, основних пунктів, висновків та пропозицій, додатків, застосованої літератури, що нараховується з 71 найменування, містить 6 таблиць, 4 рисунків, 17 додатків. Зміст дипломної роботи представлено на 68 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА КОМПЛЕКСНОГО ХАРАКТЕРУ ДО ЇХ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ

1.1. Економічний зміст і систематизація фінансових результатів

В кризовий час сучасної економіки аграрні підприємства являються не просто виробниками, а вони націлені на заробляння коштів для власного розвитку. З погляду економіки прибутком вважається відхилення між грошовими надходженнями та їх виплатами. З господарського боку прибутком є відхилення між майновим станом організації на кінець, а також на початок року його господарювання.

Фінансовий результат як економічний вид є відхиленням між сумою продажу і собівартістю продукції, між сумою одержаної виручки та сумою затрат на виробництво, а також на реалізацію продукції.

Прибуток це завершальний результат господарювання. При отриманні є причиною розширеного відтворення для підприємства, покриття його самофінансування і посилення конкурентоспроможності над ринком.

Поддерьогін А.М. вважає: «прибутку - це частина додаткової вартості, створеної і реалізованої, готової до розподілу. Підприємство одержує прибуток після того, як втілена у створеному продукті вартість буде реалізована і набере грошової форми» [71, с. 90].

Покропивний С.Ф. стверджує: «прибуток як ту частину виручки, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства» [59].

Бланк І.А. говорить, що: «прибуток — це втілений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею

між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності» [6].

Прибутком вважається перевага виручки над затратами. Невдалий господарський рік для підприємства може бути збитковим. З економічного боку прибутком є приріст чи зниження активів організації.

При формуванні прибутку позначаються неупереджені процеси, що здійснюються в державі, на ділянці виробництва й поділу валового внутрішнього продукту.

Також прибутком є підсумковий показник діяльності організації. Прибуток фіксує її результати і має впливу багатьох чинників. При формуванні прибутку підприємств є особливості, які залежать од здійснюваної сфери діяльності, форми власності або розвитку ринкових відносин.

Орехова А.І. стверджує, що: «прибуток – головний показник, який відображає фінансові результати діяльності підприємства, мету його діяльності. Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства. І одним з головних питань економіки та фінансів є визначення фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток виступає головною рушійною силою економічних процесів та основною метою діяльності підприємства. Він є джерелом забезпечення не лише внутрішньогосподарських потреб підприємства, а і джерелом формування бюджетних ресурсів держави» [22].

Гаватюк Л.С. стверджує: «абсолютним вимірником прибутковості підприємства є прибуток, його наявність свідчить про ефективність діяльності, але лише за значенням прибутку неможливо визначити її рівень. Для цього потрібно співставити показник прибутку з показником витрат ресурсів і за відносним значенням визначити рівень прибутковості підприємства» [15].

У плані рахунків виокремлено рахунок 79 «Фінансові результати», який рекомендований для інформації та поєднання даних про фінансові результати установи і має відповідні субрахунки.

У процесі управління прибутки розрізняють, як: прибуток від продажу товарів; прибуток від продажу продукції неторгової діяльності; прибуток від продажу майна, що перебуває у власності підприємства.

Сума прибутку по кожному виду діяльності формується як баланс доходів, і витрат на її здійснення.

Визначення прибутку розрізняють, як:

- валовий прибуток (описує завершальний результат усіх напрямів діяльності та представляє собою загальну кількість отриманих доходів/збитків). Об'єм валового прибутку встановлюється за фактами бухгалтерського обліку;

- оподатковуваний прибуток (відхилення валових доходів, витрат установи, що сплачують податок на прибуток, зменшений на амортизаційні відрахування). Суми валових доходів і витрат є грошовою величиною. Для цілей їх обліку і оподаткування передбачене таке документальне забезпечення:

- чистий дохід (сума після оплати податку на прибуток, інших податків і платежів, які сплачуються за рахунок прибутку).

Економічний прибуток – це відхилення виручки від продажу і повними витратами установи, включаючи вартість втрачених можливостей. Альтернативними витратами в мікроекономіці називають втрати від споживання ресурсу, які вимірюються з погляду вигод, «втрачених» через не за діяння цього запасу найліпшими альтернативним способом.

Економічний прибуток менший за бухгалтерський прибуток на суму неявних витрат установи.

Згідно принципу охоплення, фінансова звітність має давати дані про доходи та фінансові результати, яка може позначитись на судження керівництва. Інформація зводиться у єдину грошову одиницю, що

забезпечується дією принципу єдиного фінансового лічильника. Для розкриття фінансового результату звітного року потрібно зіставити доходи балансового періоду із витратами, понесеними для одержання таких доходів. У такому випадку доходи і витрати відбиваються у обліку і звітності під час їх утворення незалежно від числа приходу або виплати грошей. У цьому суть твердження нарахування та відповідності доходів і витрат (додаток А).

У НПСБО 1 визначаються терміни доходів, витрат і економічних результатів, які діляться на види діяльності. За такими типами можуть виникати як прибутки так і збитки від звичайних і надзвичайних подій діяльності (мал. 1.1).

Дохід відображується в бухгалтерському обліку , як сума справедливої вартості активів, які вже одержані або будуть одержані. Для обліку продажу товарів, готової продукції, робіт або послуг для підприємств передбачені рахунки: 70, 90, 93.

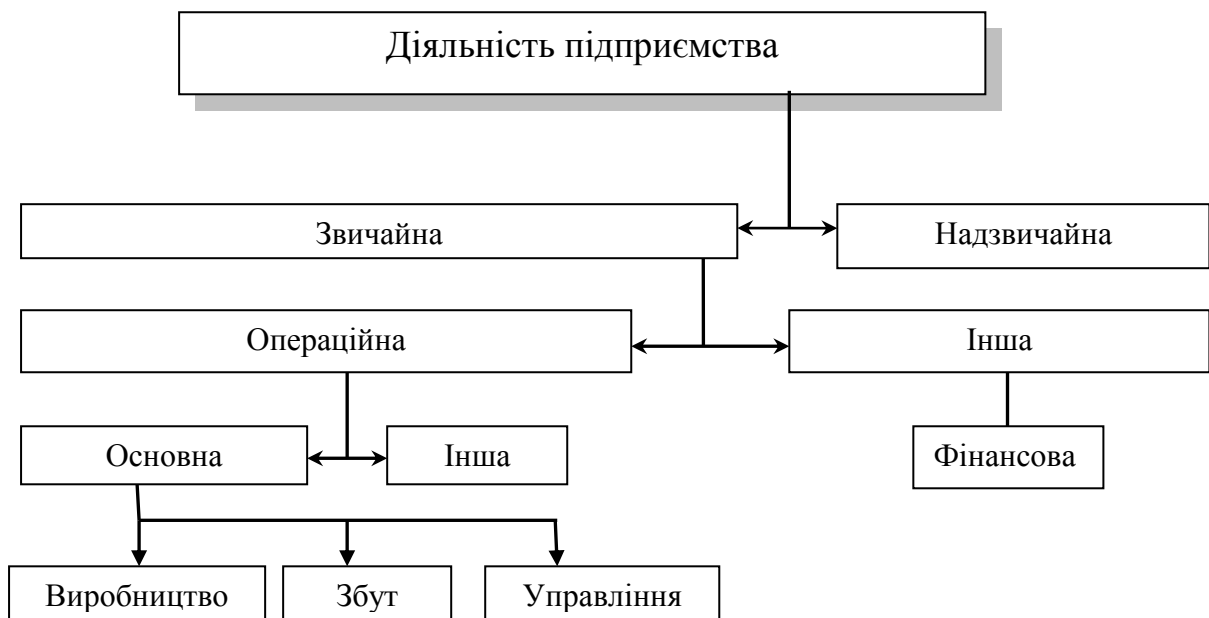

Рисунок 1.1. Категорія форм діяльності господарств

Відповідно ПКУ: «витрати – це сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних

для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником).» [58].

Різниця в бухгалтерському і податковому обліку в нашій краї досить суттєва, а саме: трактування термінології, суттєвих аспектах формування виручки та витрат. Цього не можна уникнути, але необхідно вирішити проблему усунення невідповідних відмінностей, максимально використовувати цифри бухгалтерського обліку для підрахунку податкових зобов'язань, розробити методику взаємної несуперечності бухгалтерського обліку та податкових розрахунків.

У цілому можна відмітити варіативність нормативної і правової основи обліку фінансових результатів в нашій державі.

Бухгалтеру приходится спиратись на нормативні документи податкової направленості, які часто суперечать один одному. Тому йому доводиться користуватись в своїй роботі принципом найменшого опору.

Самоокупним прибутком є чистий прибуток, який лишається у володінні установи після відрахування з неї всіх відповідних сум податків, відрахувань та платежів і відшкодування збитків.

Отже, на наш погляд, критеріїв тлумачення фінансових результатів існує безліч, але основним із них є поділ на прибуток, рівний нулю економічний ефект і від'ємний економічний ефект, тобто збиток. Найбільш поширена класифікація подана у НП(С)БО 1.

На підставі вищевикладеного можна з упевненістю констатувати, що фінансовий результат установи, а саме його позитивна величина, тобто прибуток, має суттєвий вплив у діяльності господарства і потребує великої уваги в обліку, аналізі та контролі.

1.2. Комплексний підхід до обліку фінансових результатів

Фінансовий результат - кінцевий економічний результат господарську діяльність установи як прибутку (доходу).

Нарахований дохід чи прибуток для господарства залежить від моделі розрахунку, якою працює колектив.

Значення прибутку залежна від ефективної діяльності організації, спонукає своїх співробітників доцільно використовувати ресурсний потенціал, оскільки прибуток є основою виробництва та соціальне зростання установи, а з другого боку, є значною основою створення національного бюджету.

Категорія фінансового результату трактується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а саме: «Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати. Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - дохід, що визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у тому числі платежів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо) та податків і зборів» [50].

Метою правильного трактування фінансових результатів являється представлення користувачам повних об'єктивних даних про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності установи за календарний рік.

Доходи та витрати відбиваються в обліку і звітності в час їх здійснення незалежно від числа надходження або виплати грошей.

Якщо актив приносить економічні вигоди більш чим за один календарний рік, то витрати визнаються в обліку і звітності на базі

регулярного та доцільного поділу (наприклад, в аспекті амортизаційних відрахувань) у ті звітні періоди, коли отримано відповідні економічні вигоди.

Доходи та витрати відбиваються в Звіті відповідно до принципів відповідності витрат та доходів. Тому за наявності дебіторську заборгованість учасника підприємства з внесків у статутний капітал доходу немає, а за виникненні дебіторську заборгованість по відвантаженій продукції спонукає збільшення прибутку.

Доходи, витрати, що відповідають викладеним вище критеріям, подаються у звіті про фінансові результати для підрахунку чистого прибутку, збитку за календарний рік.

В обліку чистий прибуток формується поетапно на протязі календарного року від усіх типів звичайної, надзвичайної діяльності.

Чиста виручка від продукції встановлюється шляхом відрахування податків, зборів тощо з виручки від продукції (рис. 1.2.).

Наступним етапом є створення чистого прибутку (збитку) являється формування валового прибутку (збитку), який підбивається як відхилення між чистим доходом та собівартістю реалізованої продукції, яку ми можемо бачити на малюнку 1.3.

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Чистий дохід (виручка)} \\ \text{від реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Дохід (виручка) від} \\ \text{реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \\ \text{кредит рахунка 70} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{Податок на додану} \\ \text{вартість, акцизний збір,} \\ \text{інші збори або податки з} \\ \text{обороту, інші вирахування} \\ \text{з доходу; дебет рахунка 70} \\ \hline \end{array}$$

Мал. 1.2. Чистий дохід від продажу продукції

Бачимо з малюнку 1.3, валовий прибуток вираховується тільки підсумком основної діяльності установи. В ньому не відображено адміністративні витрати, витрати на реалізацію, інші операційні витрати. До валового прибутку також не вносяться підсумки інших доходів від операційної діяльності організації.

Отже із визначенням прибутку основної діяльності можемо порівняти ознаку – фінансовий результат операційної діяльності. Він формується як підсумок валового прибутку, інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на продаж і інших операційних затрат.

$$\begin{array}{|c|} \hline \text{Валовий} \\ \text{прибуток} \\ \text{(збиток)} \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline \text{Чистий дохід (виручка)} \\ \text{від реалізації продукції} \\ \text{(товарів, робіт, послуг)} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{Собівартість реалізованої} \\ \text{продукції (товарів, робіт,} \\ \text{послуг) – рахунок 90} \\ \hline \end{array}$$

Мал. 1.3. Валовий прибуток (збиток) основної діяльності

На додаток до операційної діяльності організація може здійснювати інвестиційну, фінансову діяльність, яка також генерує відповідні доходи та витрати.

До доходів від інвестиційно-фінансової діяльності відносяться:

- 1) виручка від участі в капіталі;
- 2) інша фінансова виручка;
- 3) інші виручка.

До витрат інвестиційно-фінансової діяльності відносяться:

- 1) витрати за відсотками і інші витрати організації, поєднані із заохоченням кредитного капіталу;
- 2) інвестиції в асоційована та дочірні компанії (збиток);
- 3) вартість продажу грошових вкладень, основних засобів, курсові різниці, збитки від знецінення необоротних активів та ін.

Останнім етапом формування прибутку є формування чистого прибутку організації.

Відповідно до МСБО 18: «Дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу» [44].

Для обліку даних про економічний результат від звичайних типів у Плані рахунків створено рахунок 79.

В кредиті рахунки 79 "Фінансові результати" фіксуються підсумки про закриття рахунків доходів, в дебеті - підсумки по закриттю рахунків затрат, і підсумки податку на прибуток до сплати.

Залишок за рахунком у разі його закриття списується на 44 рахунок.

Рахунок 79 включає субрахунки 791-794.

Підприємства, які використовують тільки рахунки восьмий клас плану рахунків. Тому субрахунки 79 рахунка для підсумування даних по витратах, дебетуються з 23, 26 і іншими рахунками класу два. Ще вони можуть вступати у взаємодію з кредитними рахунками першого і третього класів.

Також 79 рахунок в дебеті співпрацює з кредитом рахунків 44, 70, 80-84, 90, 92-99.

Якщо 79 рахунок стоїть в кредиті, то в дебеті можуть фіксуватись рахунки 44, 70-75, 98.

Як висновок можна сказати, облік бізнес-процесів завершується врахуванням фінансових результатів, їх розподілом та списанням. Прибуток є головною фінансовою ознакою господарської діяльності організації, його ефективності, рентабельності і платоспроможності.

1.3. Зміцнення фінансового стану в результаті аналізу фінансовий результат підприємства

Астраханцева І.А. вважає: «фінансові результати підприємства, його стійкість та стійкість залежать від підсумків його промислової, комерційної та фінансової діяльності» [14, с. 64].

А от на думку Хмельницької О.М.: «якщо виробничі та фінансові плани успішні виконано, це позитивно позначиться на фінансовому становищі підприємства» [72]. А от від зменшення виробництва і збуту товарів може погіршитись економічний ефект установи, а також його платоспроможність.

Головними задачами аналізу фінансових результатів є:

- систематичний моніторинг планів реалізації продукції та отримання прибутку;
- формування фактори фінансових результатів;
- шляхи пошуку резервів на отримання прибутку та підвищення рентабельності;
- якість діяльності організації щодо використання можливостей збільшити прибуток та рентабельність;
- впровадження розроблених планів по знайденим резервам.

Чараєва М.В. стверджує: «загалом за результатами аналізу фінансових результатів фінансові станом підприємства можна дати певну характеристику можуть бути стійкими, нестійкими (передкризовими) та кризовими. Здатність компанії постійно підтримувати свою платоспроможність та інвестиційна привабливість у межах прийнятного рівня ризику свідчить про його стабільний фінансовий стан, і навпаки» [72, с.79].

Поняття «стійкий фінансовий стан» підприємства багатогранне, він включає оцінку різних аспектів діяльності підприємства.

Фінансова стійкість – це талант суб'єкта господарювання працювати та

розвиватися, підтримувати баланс своїх активів та зобов'язань у змінному внутрішньому та зовнішньому світі, гарантуючи його інвестиційна привабливість у довгостроковій перспективі. Як результат здійснення будь-якої господарської операції, фінансовий стан може залишитися колишнім, погіршитися чи стати кращим.

На думку Тесленко Т.І.: «всю діяльність підприємства можна поділити на цикли, пов'язані з як з виробництвом, так і з реалізацією продукції (виконаних робіт, надані послуги). Кожен цикл активності закінчується певний фінансовий результат, позитивний чи негативний, і є необхідною умовою нового циклу діяльності» [70].

А от Лисов І.А. стверджує, що: «високі фінансові показники забезпечують вплив на ділову активність та інвестиційну привабливість підприємства. Крім того, вони є причиною збільшення податкових пільг, та, відповідно, сприяють збільшенню наповнення штату бюджет» [36].

Виходячи з цього визначається економічний зміст фінансовий результат підприємства.

Таким чином, робимо висновок, за думкою Блек С.А.: «що у складному економічній аналіз господарської діяльності підприємства, підрозділ, що міститься в собі методику аналізу фінансових результатів, займає одне з центральних місць» [6].

Висновки до першого розділу

1. Розглянувши зміст фінансових результатів як економічної форми, можемо зробити лаконічний підсумок: прибутком являється завершальний підсумок діяльності організації, одержання якого є головною умовою розширеного поновлення в організації, гарантування його самофінансування та укріплення на ринку.

2. Фінансовий результат – кінцевий економічний підсумок господарської діяльності організації у формі прибутку (доходу). Метою вірного підрахунку фінансових результатів є представлення користувачам оприлюднених, повних даних про економічний підсумок організації за календарний рік.

3. Функціонування організації, незалежно від типу його діяльності і форми власності, в умовах ринку формується його здатністю давати прибуток. Прибуток – щонайважливіший узагальнюючий показник в системі оцінки показників результативності виробничої, комерційної та фінансової діяльності організації.

Головним завданням господарської діяльності є створення високоякісної продукції, аналіз якої сприяє розвитку виробництва, поліпшенню якісних показників праці і продукції, контролю за здійсненням цільових завдань і зобов'язань по контрактам.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Агро Максимус»

Юридична адреса ТОВ «Агро Максимус» - місто П'ятихатки, в. Шовкорадгоспна, буд. 3, земельні угіддя розташовані в П'ятихатському районі Дніпропетровської області. Добре економічне місце розташування та оптимальні ґрунтово-кліматичні умови сприяють вирощуванню на підприємстві основних агрокультур і одержанню якісної продукції.

Основний виробничий напрямок діяльності підприємства рослинництво - вирощування овочів, зернових та соняшнику. Предметом діяльності організації є виробництво і реалізація сільськогосподарської продукції, а також надання послуг.

ТОВ «Агро Максимус» являє собою самостійну юридичну особу, діє згідно з установчим договором і статутом, затвердженим його учасниками, має власну назву, рахунки в банку тощо.

Майновий стан та джерела його організації виявляються по вертикальному або горизонтальному дослідженню звітності. Вертикальне дослідження показує будову майна фірми і його джерел. Ознаки структури обчислюються у процентах відносно валюти балансу. Горизонтальне дослідження звітності лежить в будові однієї або декількох докладних таблиць, де кількісні дані доповнюються порівняльними темпами підвищення (спаду). У додатку Б представлена динаміка відокремлених компонентів активів ТОВ «Агро Максимус».

Проаналізувавши ситуацію з майном фірми можемо встановити наступні результати, що у 2020р. порівняно с 2016 роком даний показник

збільшився в 4,15 рази. В свою чергу ціна основних засобів зменшилася на 23,93 %, що в майбутньому призведе до погіршення виробництва на підприємстві. У 2020 р. порівняно с 2016 р. оборотні засоби збільшилися більше ніж у 8 разів, здебільшого за рахунок підвищення поточної дебіторської заборгованості.

На підприємстві вході аналізу було виявлено суттєве зменшення власного капіталу, а саме, стартуючи з 2017р. підприємство не мало власного капіталу, а функціонувало, лише за рахунок залучених коштів. Зменшення розміру власного капіталу відбулося за рахунок збиткової діяльності фірми, а відповідно і постійно зростаючого нерозподіленого збитку, при незмінній величині статутного капіталу підприємства.

Величина зобов'язань фірми за досліджуваний термін зросла у 4,76 рази за рахунок підвищення поточних зобов'язань. У 2020р. відносно 2016 поточні зобов'язання збільшилися в 7,53 рази в основному за рахунок додаткового залучення короткострокових кредитів банку.

Як було зазначено попередю, величина і рівень забезпеченості фірми основними засобами має тенденцію до зниження. В додатку В наведені показники руху та ефективного стану основних засобів товариства «Агро Максимус» за 2016-2020 рр.

Первісна оцінка основних засобів спочатку періоду в 2020 році проти 2016 року збільшилася на 82,59 %, при цьому ціна основних засобів на кінець періоду має прагнення до зниження. Майже вдвічі збільшилася величина зносу необоротних засобів на кінець року, так і на початок звітнього року. Негативною тенденцією слід вважати зменшення коефіцієнту оновлення на 43,15 в.п., тобто на підприємстві використовують застарілу техніку.

Показники робочого стану необоротних засобів свідчать, що на підприємстві є необхідність оновлення технічного забезпечення. Тож, показник зносу основних засобів складає в 2020 році 42,21 %, що перевищує рівень 2016 року на 2,52 відсоткові пункти.

Розглянемо фінансові результати ТОВ «Агро Максимус» в додатку Д.

Валовий дохід од реалізації продукції у 2020 році проти 2016 року збільшився в 3,34 рази, при цьому собівартість продукції зросла в 2,06 рази. Перевищення приросту виручки над собівартістю призвело до зростання валового прибутку в 11 разів. Інші види витрат також мають тенденцію до зростання. Найбільше збільшення спостерігається за іншими операційними витратами – 124963 тис. грн. (підвищення більше ніж в 11 разів проти 2016р.). Адмінвитрати збільшилися на 85,12%, а витрати на реалізації в 2,5 разів. Інші операційні надходження у 2020 році проти 2016р. збільшилися в 5,9 разів, або на 75106 тис. грн. Відповідно вказаних змін надходження від операційної діяльності в 2020 році склав 40731 тис. грн., що перевищує рівень 2016 року в 5,4 рази. Значне зростання фінансових витрат (сплата відсотків за користування кредитом) - в 10,8 разів, при незначних фінансових доходах спричинили отримання збитків на підприємстві. В 2020 році сума збитків отриманих ТОВ «Агро Максимум» становила 31396 тис. грн. Тож, для забезпечення прибуткової діяльності підприємству необхідно зменшити суми кредитів та сформувати власний капітал, так як основною причиною збиткової діяльності є сплата значних коштів за користування кредитом.

Сьогодні, на жаль, більшість підприємств не можна характеризувати як незмінними і такими, які утримують стаке фінансове положення. В такий момент дуже гостро виникає запит аналізу та дослідження ліквідності й платоспроможності підприємства, виявлення сучасних напрямів до такої проблематики. Ліквідність означає змогу активу до швидкого обміну в гроші. Платоспроможність же означає достатність рентабельних активів для покриття вчасно короткострокових обов'язків перед позичальниками.

В додатку Е представлена зміна ознак фінансової стійкості.

Оцінка фінансової стійкості фірми дала наступні результати, що в 2020р. відносно з 2016р. показник концентрації мобілізованого капіталу збільшився на 14,74 %.

Коефіцієнт автономії доводить попередні висновки щодо відсутності власного капіталу для втілення господарської діяльності ТОВ

«Агро Максимум». Коефіцієнт автономії в 2020 році є меншим за критичне значення ($0,34 < 0,5$), що вказує на нестачу власного капіталу у розпорядженні підприємства. Зазначимо, таке положення справ спостерігався протягом всього досліджуваного періоду 2016-2020 рр.

Ознака маневреності власного капіталу дорівнює мінусове значення, так на підприємстві власний капітал відсутній. Коефіцієнти забезпеченості оборотних засобів та їх окремих складових також мають мінусове значення, яке спричинено відсутністю власних коштів для фінансування діяльності.

Показники положення основного капіталу вказують на погіршення забезпеченості підприємства майном. Отже, ознака реальної вартості майна в 2020 році становить лише 23,22 % від аналогічного показника в 2016 році, а коефіцієнт фактичної ціни основних засобів в майні в 2020 році склав 18,32% від рівня 2016 року. Ознака відношення оборотних і необоротних засобів вказує на значне збільшення частки оборотних у складі активів фірми, так як даний показник збільшився в 10,45 разів. Отже, підприємству необхідно прийняти заходи щодо оптимізації структури балансу, в частині підвищення власного капіталу і зниження виробничих запасів.

Дослідження ліквідності та платності передбачає два етапи: розгляд ліквідності балансу організації і розрахунок коефіцієнтів ліквідності. Різні показники ліквідності не тільки дають різнобічну характеристику платоспроможності підприємства за різного ступеня ліквідності його активів, але й відповідають інтересам користувачів аналітичної інформації для прийняття фінансових рішень (Додаток Ж).

Дані додатку Ж свідчать, що незважаючи на зростання всіх груп активів (від А1 до А3) на протязі періоду дослідження жодного року не виконувалася умова ліквідності. Тобто, найбільш строкові зобов'язання завжди перевищували суму високоліквідних активів ($П1 > А1$), короткострокові обов'язки були більшими ніж середньоліквідні активи ($П2 > А2$), а довгострокові обов'язки були більшими ніж низько ліквідні активи ($П3 > А3$).

Так як в установі не здійснюються початкові три вимоги, то виходячи з «балансу» активу і пасиву, крайня нерівність механізму (четверта група) не буде виконуватися «автоматично», оскільки це означає відсутність у підприємства власних оборотних коштів, що забезпечує його грошові міцність. Дані висновки підтверджують і подальші розрахунки. Так, жоден з коефіцієнтів ліквідності за період 2016-2020 рр. не досягав нормованого рівня, не зважаючи на зростання в 2020 році.

Перевищення приросту середньорічної ціни оборотних засобів (в 8,34 рази) над збільшенням отриманого реального доходу від збуту продукції (у 3,34 рази) зумовило зменшення коефіцієнту руху оборотних засобів в 2020 році на 60,01 %та приріст терміну одного оберту оборотних активів на 481 дні, або в 2,5 рази проти рівня 2016 року. Такий намір показує погіршення застосування оборотних засобів, зокрема в ТОВ «Агро Максимус» значно зросла величина дебіторської заборгованості і зумовлено незадовільною платіжною дисципліною на підприємстві.

Основним інструментом для дослідження результативності споживання ресурсів організації являється характеристика і дослідження ділової активності фірми по результатам якого можна прослідкувати ліквідність господарської і грошової діяльності установи та визначити перспективи його розвитку. В додатку 3 наведено головні ознаки ділової активності ТОВ «Агро Максимус» за 2016-2020 рр.

Збільшення чистої виручки (в 3,33 рази) при одночасному зменшенні ціни необоротних активів (- 56,96 %) спричинили збільшення фондівдачі в 7,75 рази. А перевищення приросту величини чистого доходу над збільшенням оборотних засобів спричинило прискорення оберту оборотних засобів, і як наслідок зменшення тривалості обороту на 67,0 % або на 241 день.

Значний приріст дебіторської заборгованості у 2020р. проти 2016 року зумовив сповільнення обертання даного показника та приріст періоду одного оберту дебіторської заборгованості в 4,57 рази. При цьому термін одного

обороту кредиторської заборгованості зменшилася на 73,8 % або на 64 дні. Така зміна показує необхідність розгляду платіжної дисципліни на підприємстві.

В додатку К наводиться комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «Агро Максимус». Отже, виходячи з представлених розрахунків, грошовий стан фірми можна відмітити як не стійкий за період 2016-2020 рр. Таким чином, найбільш головним завданням для керівництва ТОВ «Агро Максимус», на наш погляд, є зростання власного капіталу та досягнення абсолютної та поточної ліквідності в найближчому періоді, що вказує на підвищення платоспроможності, грошову стійкість та покращить фінансове положення товариства.

2.2. Характеристика роботи бухгалтерії та оцінка базових засад облікової політики ТОВ «Агро Максимус»

ТОВ «Агро Максимус» при здійсненні облікового процесу використовує автоматизовану форму обліку 1С: «Бухгалтерія 7.7». Але первинний облік ведеться в ручну із застосуванням встановлених форм.

Обліковий апарат складається із центральної бухгалтерії і МВО, які ведуть облік окремих матеріальних запасів.

Централізована бухгалтерія складається із головного бухгалтера, бухгалтера матеріального відділу та бухгалтера-касира. Вони займаються обробкою первинних документів разом зі звітами, які надходять від МВО: комірника, обліковця машино-тракторного парку.

Підприємство має лінійну організацію бухгалтерської служби (мал. 2.1):

Рис. 2.1. Схема бухгалтерської служби ТОВ «Агро Максимум»

ТОВ «Агро Максимум» веде спрощений обліку, тому фактичний план рахунків не включає в себе рахунки 8 класу та позабалансові рахунки.

Наказ про облікову політику був розроблений на початку діяльності підприємства, у січні 2015 року. Розроблявся він головним бухгалтером.

Зміст Наказу не поділяється на розділи, він включає шістнадцять пунктів, в яких говориться про облікову політику та здійснення бухгалтерського обліку в товаристві.

Доповненням до «Наказу про облікову політику» слугує графік документообігу на підприємстві. В ньому зазначаються номенклатура робіт, строки перевірки та складання документального забезпечення, які здійснюються окремим підрозділом товариства.

Для зберігання документів на підприємстві створено архів. Поточний формується бухгалтерський відділом за конкретний період.

Недоліком організації збереження документів на підприємстві є те, що документи лежать на полицях в хаотичному порядку і іноді важко знайти потрібну папку. Тому доречно було б їх зберігати по хронології.

Директор підприємства своїм розпорядженням покладає відповідальність за цілісність, рух і збереження документів в архіві на одного з бухгалтерів. Контроль здійснює головний бухгалтер.

Бухгалтерія підприємства обладнана необхідною копіювальною та скануючою технікою. Підприємство має підключення до мережі Інтернет, тому будь-який бланк чи документ можна скопіювати та роздрукувати в необхідній кількості.

Керівник підприємства своїм наказом створює інвентаризаційну комісію. До її складу обов'язково входить головний бухгалтер, а також МВО. Очолює комісію керівник підприємства. В ТОВ «Агро Максимус» інвентаризація здійснюється раз на рік станом на перше листопада. Об'єктами інвентаризації є основні засоби, матеріальні запаси, готова продукція, МШП. По закінченні інвентаризації на об'єкті складається інвентаризаційний опис, де зазначена фактична наявність об'єктів.

При встановленні розбіжностей при інвентаризації між обліковими і фактичними даними вирішується питання щодо провини в цьому конкретної МВО. Ця відповідальність зазначена в договорах про матеріальну відповідальність цих осіб. До цього часу на підприємстві не було навмисного чи випадкового знищення чи крадіжки якого-небудь майна підприємства.

ТОВ «Агро Максимус» має можливість самостійно обирати спосіб підрахування амортизації основних засобів.

Отже, в ТОВ «Агро Максимус» користуються всіма можливими нормативними і правовими документами, на базі яких формують свою облікову політику, розробляють положення, накази, затверджують графік документообігу. Можемо виділити, що в товаристві цілком на задовільному рівні знаходиться стан облікової політики. Але рекомендуємо встигати за сучасними змінами в законодавстві, бухгалтерам підвищувати рівень професійності, більше уваги приділити вивченню і застосуванню міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності, що дасть економічне підвищення товариству.

2.3. Стан обліку фінансових результатів в ТОВ «Агро Максимус»

Фінансові результати становлять відхилення між доходами та витратами від реалізованої продукції. Отже, розглянемо облік збуту с.-г. продукції.

Залежно від каналів і способів реалізації та видів продукції для оформлення операцій в ТОВ «Агро Максимус» використовують різні первинні документи.

Цінності (матеріальні) реалізуються з товариства за первинними документами ТТН, в яких зазначають назву продукції, її кількість та якісні показники. Вони є основою для ліквідації цінностей у споживача.

При цьому перший примірник ТТН залишається в ТОВ «Агро Максимус», другий лишається водієві, третій лишається на хлібоприймальному пункті, четвертий знову ж необхідний водієві, щоб він зміг заповнити дорожній лист.

У ТОВ «Агро Максимус» документальним забезпеченням для обліку і звітності про зерно, яке купується по державному контракту, служить Приймальна квитанція.

При перевезенні продукції автомашиною підприємство застосовує первинні документи, згідно з “Правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні”.

Після реалізації продукції в установленій строк до бухгалтерії підприємства подаються Звіти про реалізацію сільськогосподарської продукції (ф.№125), які є підставою для списання реалізованої продукції, з усіма необхідними документами. На лицьовому боці Звіту відображають рух продукції (залишок на початок, надходження, продаж, залишок або повернення нереалізованої продукції), а на зворотному – рух доходу від продажу (залишок на початок, видача, здача в касу, залишок на кінець). Директор іноді дозволяє надати Звіт за декілька звітних дні (два або три).

Дані про кількість проданої продукції по видам узагальнюють в Звітах про рух матеріальних цінностей (ф.№121), який в кінці місяця МВО передають в бухгалтерію.

За Розрахунково-платіжною відомістю в товаристві іноді видають продукти (в рахунок заробітної плати). Документ фіксують у двох

примірниках. Перший примірник лишається у завідуючого складом, інший надходить до бухгалтерії, повинна стояти відмітка про отримання.

ТОВ «Агро Максимус» реалізує лишки с.-г. продукції в рахунок взаємного заліку з місцевими кооперативами. Між ним укладається договір на приймання або видачі товарів. При вивезенні їх з товариства складаються супровідні документи. Ціновий аспект обговорюється при складанні спільної угоди, де і зазначається.

Якщо товари продаються співробітника товариства на готівковій основі, бухгалтери використовують для оформлення операції Накладну внутрішньогосподарського призначення і ПКО.

Для обліку виручки від продажу рекомендований рах. 70 “Доходи від реалізації”. Він необхідний для підсумування даних про виручку від продажу готової продукції. До рах. 70 у товаристві відкриті субрахунки: 701,702,704.

ТОВ «Агро Максимус» аналітичний облік виручки від продажу веде за типами продукції і напрямками реалізації.

Дебет рах. 70 кореспондує з рахунків: 36 на суму реалізації продукції; 64 на суму нарахованого податкового зобов'язання з ПДВ; 68 на суму авансових платежів; 79 для списання отриманого прибутку; кредит рах. кореспондує з дебетом рахунків: для відображення в складі виручки від реалізації, 37 на суму нарахованої виручки від операцій з різними боржниками.

Для бухгалтерського обліку собівартості проданої готової продукції, виділено рах. 90 “Собівартість реалізації”.

Рах. 90 “Собівартість реалізації” включає субрахунок 901, до якого в господарстві відкривають наступний субрахунок (рахунок третього порядку):

9011 ”Собівартість проданої продукції рослинництва” (за видами продукцію).

При формування аналітичного обліку дев'яностого рахунка “Собівартість реалізації” в товаристві слідують поняттю, необхідному при

формування аналітики до семи десятого рахунка, а саме: канали збуту і види збутої продукції мають бути рівними

Якщо дев'яностий рахунок (дебет) взаємодіє з р.23, 26, 27, 28, 91 (кредит).

Таким чином, зіставлення чистої виручки від збуту, які відображені на р.70 та собівартість збутої продукції, яка відображається на р.90, дозволяє обчислити валовий прибуток або збиток в ТОВ «Агро Максимус», який показується окремою статтею у Звіті про фінансовий результат.

Товариство часто продає продукцію власного виробництва на ринках, від чого отримує прибуток. При таких обставинах ТОВ «Агро Максимус» по реалізації використовує 70 і 90 рахунки. Тож, після збуту товарів, грошова виручка надходить або в касу товариства або на власний рахунок в банку і є його власністю.

Часто товари які не були реалізовані за день, повертаються в товариство і від однієї МВО передаються до іншої, яка їх приймає на зберігання.

Особа яка реалізує товари на ринку можемо назвати МВО, так як під час продажу товарі, вона отримує виручка, яка деякий час буде належати їй. А вже після передачі готівки, сума буде фіксуватись як дохід товариства.

Одержання авансу який витрачається МВО буде віднесена на витрати на збут часто не можливо визначити наперед. Отже товариству конче потрібно планувати такий факт при веденні обліку збуту товарів на базарі.

Для обліку витрат по збуту продукції, застосовують р.93. Їх за звітний рік накопичують в Оборотно-сальдовій відомості по р. 93 та в кінці року списують на р. 79 “Фінансові результати”.

Кредитовий оборот по субрахунку 791 “Результати основної діяльності”, (загальний підсумок одержаної виручки від збуту та іншої виручки) доцільно зрівняти з дебетовим оборотом (загальний підсумок операційних затрат з урахуванням підсумку податку на прибуток). При такій

обставині можна підрахувати економічний результат від основної діяльності товариства.

Економічний результат всіх видів іншої основної діяльності по рахунку 791 на підприємству відображають в Журналі - ордері.

За даними всіх журналів - ордерів в ТОВ «Агро Максимус» за місяць складається головна книга, в якій відображають початкове сальдо, обороти і кінцевий залишок.

На рахунку 44 фіксуються дані по нерозподілених прибутках, непокритих збитків теперішнього та попередніх років, або вжитого в теперішньому році доходу.

За дебетом рахунка відображаються збитки та вживання прибутку, за кредитом - збільшення доходу від потенційних типів діяльності.

За звітний рік, якщо він був збитковим, дані відображається на дебеті субрах.442.

Аналітика в ТОВ «Агро Максимус» ведеться на 44 рахунку по всім оборотам поточного період по наростаючому принципу з 1 січня по 31 грудня.

Кінцевий залишок р.79 відносять в р.441. Так як р.44 складається тільки по закінченню року, то чистий дохід буду відображатись у Звіті в рядку 220 або 225. Оскільки рахунок 44 формується в кінці року, чистий дохід, відображений у рядку 220 (225) Звіту. Далі підсумок або плюсується або віднімається та заноситься у рядок 350 по графам 3 і 4.

2.4. Напрямки поліпшення обліку фінансових результатів у ТОВ «Агро Максимус»

Фінансові результати буденної діяльності товариства діляться відповідно до субрахунків сімдесят дев'ятого рахунка «Фінансові

результати» на підсумок операційної діяльності, результат грошових операцій, а також підсумок звичайної діяльності.

Можемо стверджувати, що товариству варто виключити із названого рахунка ті субрахунки, які в кінці року будуть закриватись на р.793.

Вважаємо, що було б правильним також викреслити з р.94 із рахунку субрахунки 942 та 943, а наводити інформацію по ним у складі р.90 «Інші витати», на якому обліковують затрати, що з'являються у підсумку звичайної діяльності, але не відносяться до виробництва або збуту готової продукції. Для забезпечення зручності зіставлення із субрахунком 712 при перенесенні р.943 у состав р.97 і назвати його інакше запропонованого планом рахунків, а саме «Собівартість збутих інших оборотних активів».

Стосовно аналітики, вважаємо також доцільним, субрах.711, 712 перенести до складу р.74, на якому відображують доходи, які з'являються при звичайній діяльності, але не відносяться до операційної та грошової діяльності товариства.

По-друге, з'ясуємо, наскільки доцільним є збереження у складі р.94 субрах.946, 947. За результатами проведеного дослідження за інформативними даними по товариству, з'ясували про необхідність перенесення субрах.946, 947 на р.97.

Але слід пам'ятати, що витати які були понесене при переоцінці запасів і відображались на р.943 і потім переносять свою вартість у состав «Звіту про фінансові результати» до другого розділу «Елементи операційних витрат». А їх продаж була здійснена поспіль, виникає запитання, чому витрати операційної діяльності знаходять своє місце саме у розділі два Звіту. Так як переоцінена вартість вже включалась до вартості використаних у виробництві. А от по виробничим реалізованим запасам, не була включена у склад операційних витрат собівартості збути товарів. А цей факт суперечить НПСБО 1.

Вмотивований результат перенесення 943 і 947 субрахунків у состав р.94, вважаємо доцільним також відправити субрах.946 у р.97.

По-третє, слід розібратися із самим поняттям операційної діяльності.

Так, згідно з НП(С)БО 1: «основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу». [50].

Виходячи з даних НПСБО 1 основна діяльність поділяється на три види, а саме, інвестиційну, фінансову або іншу діяльність (яка здійснюється за неосновною діяльністю, але в цілому є складовою операційної діяльності).

Тож вважаємо, що на кредит по субрах.791 рах.70 (основна діяльність) і 71 (неосновна).

Вважаємо той факт виправданим, що р.71 є видом неосновної діяльності. А саме це й стосується субрах.719 «Інші доходи від операційної діяльності». Дані на ньому стосуються тільки ЖКП та обслуговування товариства, шкіл, будинків культури, баз відпочинку тощо. Така ж ситуація і з рахунком 949 «Інші витрати операційної діяльності» р.94 «Інші витрати операційної діяльності». На ньому також знаходять своє відображення витрати па ЖКП, дитсадків, оздоровчих закладів, установ культурного призначення тощо.

В Законі про страхування вказано, що установи, які є страховими на субрах.949 повинні накопичувати суми відрахувань страховика у резервних фондах, які потрібні будуть для здійснення зобов'язань по різних видах страхування та формування резервів на різні випадки, які прописані у дійсному законодавстві.

Виходячи із нього з метою вдосконалення зіставності інформації про доходи на р.719 «Інші доходи від операційної діяльності» с витратами субрах.949, вважаємо описані раніше відрахування пере направити на р.90 «Собівартість реалізації», а саме на субрах.904 «Страхові виплати». І наступна пропозиція зміна назви «Страхові виплати» на «Страхові виплати (відрахування) до резервних фондів».

Тож, якщо подивитись на витрати товариства, які пов'язані зі страхуванням (р.904), доцільно при проведенні аудиту доходи по страхуванню товариства, відбивати у складі р.70 «Доходи від реалізації» і відкрити субрахунок під назвою «Дохід від страхування».

Провівши широкий аналіз теоретичного напрямлення понять звичайної і операційної діяльності. Ми дійшли факту, що в джерелах при порівняння понять операційної діяльності, яка розглядається досконало, категорія звичайної розкрита дуже розмито.

Все таки ми змогли сформулювати значення цих понять. Основна діяльність, на нашу думку, є складовою операційної діяльності, а операційно входить до звичайної діяльності. Економічний результат якої складається з фінансової та інвестиційної відповідно.

Деякі інші витрати можуть виникати за операційною діяльністю, які відносяться на субрах.944 «Сумнівні та безнадійні борги» і 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки». Не зовсім згодні з таким фактом, відображення їх у складі р.94. Бо створення резерву сумнівних боргів по реалізації товариства ТМЦ недоцільне тільки по р.94. «Інші витрати операційної діяльності». Тому що резерви можуть формуватись також по реалізації фінансових інвестицій, основних засобах, початкова ціна яких при збуті знаходить своє місце у складі р.97 «Інші витрати». Але ж у р.97 не існує аналогічного субрахункам по сумнівним боргам, штрафам, необоротним активам тощо. Тому пропонуємо їх перенести у склад р.94 «Інші витрати операційної діяльності».

Далі пропонуємо субрах.941 і 948 перенести до складу р.97 «Інші витрати».

Також доцільно перенести до р.97 похідні операційної діяльності, які виникають у разі її здійснення субрах.944 і 948, 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки», 716 «Відшкодування раніше списаних активів» 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості, 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів».

Основна підстава для такого перенесення субрахунків з рахунка 71 до р.97 є те, що не існує товариств в засновницьких документах якого прописане здійснення операційної діяльності, яка фіксує безнадійні і сумнівні борги, штрафи, пені, неустойки тощо та одержання прибутку від безкоштовно одержаних оборотних активів. Представлені доходи та витрати не вважаються прямими, вони є наслідковими операціями, що виникають під час проведення операційної діяльності товариства.

Наступним кроком по необхідності дослідження є р.71 «Інші операційні доходи», а саме орендні операції по активах. Як ми встановили раніше, операційна діяльність поділяється на основну і неосновну (доходи включено до переліку рахунка 71). Але залишається незрозумілим навіщо доходи від операційної оренди виробничих та невиробничих активів відображати на субрахунку сімсот тринадцять. В свою чергу, на ньому фіксують дохід товариства по неосновній діяльності ЖКГ, шкіл, будинків культури, санаторіїв, культурних та оздоровчих установ. Зауважимо, що у Плані рахунків відсутній рахунок по доходам від операційної оренди майна на виробничі потреби чи діяльність зв'язана з орендою по створенню товариства.

Якщо товариство здає в оренду власні виробничі засоби і отримує від цього дохід, та здійснює орендні операції, що прописано в його статуті, як основний вид діяльності, доцільно тоді акумулювати доходи від таких операцій на р.70, а саме субрахунку «Доходи від операційної оренди активів».

Наступна пропозиція стосується зміни назви субрах.713 «Інші операційні доходи» на «Доходи від операційної оренди інших активів», це полегшить розмежування доходів від операцій, які пов'язані з виробничою орендою. На ньому будуть знаходити відображення доходи товариства по орендним операціям але не фінансовим, а саме: неосновній діяльності ЖКГ, шкіл, будинків культури, санаторіїв, культурних та оздоровчих установ.

Отже, ми встановили, що на р.70 і 71 впровадити субрахунки по доходам від операційної оренди, як виробничі так і невиробничі, далі пропонуємо створити субрахунки по поточним витратам. Облік яких буде в себе відображати орендодавець, поки його майно буде знаходитись в оренді. На субрахунку по поточним витратам товариство зможе відбивати амортизацію об'єктів оренди, плата за використані під час оренди комунальні ним послуги, за використану електроенергія, послуги зв'язку тощо. Що стосується р.90 «Собівартість реалізації», то ми рекомендуємо ТОВ «Агро Максимум» ввести в свій облік субрахунок «Витрати операційної оренди активів». Такий субрахунок буде відбивати облік витрат у орендодавця. А саме по утриманню об'єктів виробничого спрямування, кори вони будуть знаходитись у його користуванні. В сою чергу, паралельно рекомендуємо доповнити робочий план рахунків товариству субрахунком «Витрати з операційної оренди інших активів» до р.94. На ньому будуть фіксуватись суми витрат по невиробничим об'єктам оренди у орендодавця.

На підсумок результатів зроблених у підрозділі 2.4. по поліпшенню облікового забезпечення фінансових результатів, ми структурували запропоновані рахунки, в розрізі субрахунків по обліку доходів і витрат товариства, що наглядно можна побачити у додатку Л.

У додатку М представлена структура запропонованих субрахунків по обліку доходів і витрат од іншої звичайної діяльності. Зображені направлення представляють узгодженість між субрахунками, що в сою чергу, дасть змогу нагромаджувати схожу інформацію про доходи і витрати товариства.

Середня лінія переплітається з іншими лініями, які пронумеровані і вказують на рекомендовані до застосування рахунки 97 та 79 в розрізі відповідних субрахунків.

Ще одна пропозиція стосується нового рекомендованого субрахунку 974 до р.97, на якому будуть фіксуватись витрати або недостачі зіпсованого майна. Щоб можна було порівняти дані по псування, пропонуємо до р.74

відкрити новий субрахунок з назвою «Відшкодування витрат або недостач від зіпсованого майна».

На завершення досліджуваного питання, ми запропонували згрупувати облік доходів і витрат від іншої звичайної діяльності, що наведено у додатку Н.

Отже, якщо товариство зможе впровадити хоч частину запропонованих нами рекомендацій, це значно зможе полегшити ведення обліку і формування фінансових результатів.

Висновки до другого розділу

1. Основний виробничий напрямок діяльності ТОВ «Агро Максимус» рослинництво - вирощування овочів, зернових та соняшнику. Загальна земельна площа представлена землями сільськогосподарського призначення і становить 454 га, які повністю відведені під рілля. Підприємство має овочевий напрямок виробництва. В структурі товарної продукції на підприємстві в 2020 році найбільшу питому вагу займає реалізація овочевих культур 64,35 %. Ефективність діяльності товариства доже погіршилася, про що говорить зменшення прибутку, а відповідно і відносних показників рентабельності. В 2019-2020 рр. діяльність підприємства була збитковою, про що свідчить зменшення рівня рентабельності на 15,99 відсоткові пункти.

На підприємстві вході аналізу було виявлено суттєве зменшення власного капіталу, а саме, стартуючи з 2016р. підприємство не мало власного капіталу, а функціонувало, лише за рахунок залучених коштів. Зменшення власного капіталу відбулося за рахунок збиткової діяльності підприємства, а відповідно і постійно зростаючого нерозподіленого збитку, при незмінній величині статутного капіталу підприємства. Для забезпечення прибуткової діяльності підприємству необхідно зменшити суми кредитів та сформувати

власний капітал, так як основною причиною збиткової діяльності є сплата значних коштів за користування кредитом.

2. Обліковий апарат ТОВ «Агро Максимус» не в повній мірі забезпечений працівниками. Доцільно створити посаду бухгалтера по обліку оплати праці задля розподілу навантаження роботи облікової служби. Недостатня кваліфікація кадрів потребує вжиття заходів для усунення цієї проблеми.

Товариство реалізує свою діяльність згідно законодавства, однак є і деякі недоліки. Отже, Наказ про облікову політику має занадто стислий зміст і форму і недостатньо розкриває особливості обліку на підприємстві. В обліковій політиці використовуються не всі ПСБО. Це говорить про невизначеність підприємства у своїй діяльності.

2. Фінансові результати становлять відхилення між виручкою і витратами від реалізованої продукції. Відповідно від каналів і способів реалізації та видів продукції для оформлення операцій в ТОВ «Агро Максимус» використовують типові первинні документи.

Для обліку виручки від збуту призначений рахунок 70 «Доходи від реалізації». Даний рахунок узагальнює дані про виручку від продажу готової продукції, визначити підсумок знижок, які надаються власним покупцям.

3. Доходи та витрати товариства узагальнюються у «Звіті про фінансові результати», це дає користувачам ТОВ «Агро Максимус» оцінити підсумки діяльності фірми за ретроспективним методом і становити його ліквідність.

4. Фінансові результати від простої діяльності фірми діляться відповідно до субрахунків рахунку 79 «Фінансові результати» і тому ми запропонували ряд бухгалтерських рахунків в розрізі або нових субрахунків, або вже існуючих використовувати за іншою методикою. Деякі субрахунки пропонуємо або виключити з існуючих або перенести у склад інших, які в кінці року будуть знаходити своє відображення у складі фінансових результаті, а саме на субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності».

РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ В ТОВ «АГРО МАКСІМУС»

3.1. Аналіз утворення фінансових результатів і чинників впливу на результативність агровиробництва

В умовах ринкових зв'язків фінансові результати в аграрному секторі характеризуються сумою прибутку (збитку), який створюється в процесі виробництва і залежить від всіляких факторів. Основну суму прибутку аграрні організації отримують від головної діяльності – сільськогосподарського виробництва.

На першому етапі розгляду фінансових результатів діяльності товариства здійснюють загальну оцінку створення доходів, витрат і прибутків.

Розрізняють такі напрями дослідження структури та зміни показників діяльності товариств: зміни ознак у часі за досліджуваний період – горизонтальний аналіз; структури змін показників – вертикальний аналіз.

Основним джерелом доходів ТОВ «Агро Максимус» є виручка від продажу продукції, яка має напрям до збільшення. Абсолютна величина його збільшилась у 2020р. відносно 2016 р. на 29127,7 тис. грн., або у 4,15 рази.

Представлені дослідження демонструють, що в досліджуваному підприємстві об'єм виробництва продукції рослинництва послуг зростає. Оскільки у сільськогосподарських підприємствах поглиблюється спеціалізація за головними типами діяльності, доходи від іншої діяльності формуються непланомірно, а залежно від конкретних господарських ситуацій.

Дослідження показало, що в сільськогосподарському підприємстві намітилася позитивна тенденція зростання виручки від реалізації с.-г. продукції.

Збільшення доходів товариства, інфляційні процеси, зміна структури виробництва зумовлюють зростання витрат та нарахувань за аналізований період. Вся сума операційних затрат та нарахувань в ТОВ «Агро Максимус» зросла у 2020р. відносно 2016 р. в 4,9 рази, або на 17270,1 тис. грн. (Додаток П).

Темпи зростання витрат були вищими, ніж доходів, що є визначальним у формуванні економічного результату діяльності – прибутку. В структурі витрат і нарахувань найбільшу питому вагу складають матеріальні витрати – 74,22 %.

Аналіз економічного результату за першою моделлю «дохід – витрати – чистий прибуток» не дає можливості визначити фінансові результати од видів діяльності підприємств, тому для аналізу складових фінансових результатів побудуємо таблицю в додатку Р, використавши другу модель аналізу, – за видами діяльності, класифікацію яких наведено в НП(С)БО 1.

Дослідження складових фінансових результатів, наведений у додатку Р, зроблено за середнім показником за п'ять попередніх роки (2016 – 2020). Частка операційного прибутку 94,39 % складається лише з частки валового прибутку. Аналітичні дані показують, що сільськогосподарське підприємство може покрити всю суму збитків від грошових операцій (різниця суми відсотків, одержаних і відшкодованих бюджетом за користування кредитами банків) прибутками від звичайної діяльності. В структурі чистого прибутку дотації та доплати з бюджету відсутні.

Основним методичним питанням в економічному аналізі є вивчення впливу факторів на дії діяльності товариства. Од глибини, комплексності та точності виміру впливу чинників залежать висновки та рекомендації за результатами аналізу, а також точність прогнозу досліджуваних показників.

Переважну частину прибутку фірма отримує від збуту с.-г. продукції. Тому головна увага аналітика має бути сконцентрована на дослідженні причин і чинників змін цього показника. Докладні відомості щодо результатів продажу (за типами продукції, галузями рослинництва й

тваринництва), кількості реалізованої продукції, виручки, повної собівартості містяться в розділі І «Виробництво і збут с.-г. продукції». Проведення аналізу здійснюватимемо з використанням показників «прибуток» – як перевищення виручки над повною собівартістю продукції, та «збиток» – повної собівартості над виручкою.

Здійснимо оцінку показників загального прибутку та рівня рентабельності порівнянням результатів звітного 2020 р. щодо загального доходу та ознак рентабельності в динаміці з минулим періодом (2016 р.). В додатку С представлено аналітичне вирівнювання суми прибутку.

Параметри тренду свідчать, що прибуток має напрям до збільшення.

Переважну частину прибутку на підприємстві одержують від збуту продукції за договорами і контрактами. Величина загального підсумку прибутку від реалізації продукції залежить від результату впливу таких чинників:

- 1) обсягу збутої продукції, а саме кількості продукції та асортименту або структури продукції;
- 2) реалізаційних цін;
- 3) повної собівартості товарів.

Зміну обсягу виручки від збуту продукції за рахунок рівня товарності та зміни об'єму виробництва в натуральних показниках визначимо на основі середньореалізаційних цін звітного періоду. Розрахунок подамо в додатку Т. За середні ціни збуту приймаються фактичні за 2020 р.

У цілому в ТОВ «Агро Максимус» сума доходу від продажу головних видів с.-г. продукції у 2020 р. зросла проти рівня 2019 р. за рахунок підвищення об'ємів та цін реалізації.

Для ефективності взаємодії товариства замало знати тільки кількісні показники отриманого доходу, також треба володіти даними по рентабельності (дохідності, прибутковості). Тому з рухом ринкових відносин виникла потреба у визначенні системи показників рентабельності, які характеризують виробничу, комерційну і фінансову діяльність підприємств.

Для порівняння темпів збільшення (зниження) окремих груп показників складемо аналітичну табл.3.1.

Таблиця 3.1

Зміна рентабельності ТОВ «Агро Максимус»

Ознака	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Рентабельність за повною собівартістю збутої продукції, %	68,39	61,64	74,45	75,74	63,3
% до 2016 р., в.п.	-	-6,75	6,06	7,35	-5,09
Чиста рентабельність виручки від збуту, %	40,61	38,13	42,68	43,10	38,76
% до 2016 р., в.п.	-	-2,48	2,06	2,48	-1,85
Чиста рентабельність активів, %	98,66	95,76	96,99	83,78	62,35
% до 2016 р., в.п.	-	-2,9	-1,67	-14,88	-36,31
Чистий прибуток	3758,2	6038,6	8895,8	12526,2	14877,3
% до 2016 р., %	100	160,68	236,70	333,30	395,86
Чистий прибуток на 100 га с.-г. угідь	1200,7	1929,27	2631,89	3236,74	3276,94
% до 2016 р., %	100	160,68	219,20	269,57	272,92

Отримані показники свідчать, що найбільш прибутковим був 2019 рік.

3.2. Шляхи і резерви поліпшення фінансових результатів від продажу продукції в ТОВ «Агро Максимус»

В процесі діяльності в людей створюється уявлення про відношення в економічних процесах. У сільському господарстві ці взаємозв'язки описують перетворення виробничих засобів у готові продукти. Для вивчення процесів керування ефективною реалізацією таких перетворень розробляються моделі.

Для наукового обґрунтування питання широко застосовується метод економіко-математичного моделювання. На думку більшості економістів-аграрників він є надійнішим інструментом пізнання економічного розвитку виробництва. Він спонукає до структурування проблем їх розвитку, якісного осмислення альтернатив і знаходження ефективних важелів впливу на вирішення поставленої проблеми.

Взаємоузгодження галузей навіть на рівні сільськогосподарського підприємства визначається багатьма умовами та факторами. Це перетворює проблему знаходження правильної (оптимальної) спеціалізації та раціонального взаємоузгодження галузей на складну, багатоваріантну задачу. Зміна розміру лише однієї галузі викликає суттєві зміни в інших галузях, а будь-яке, навіть незначне, корегування потребує великих затрат часу для проведення балансових розрахунків та узгодження окремих галузей.

Під моделюванням розуміється процес побудови, вивчення і застосування моделей. Основна особливість моделювання є метод опосередкованого пізнання за допомогою об'єктів-заступників.

Всю множину моделей прийнято поділяти на два великих класи: моделі матеріальні (серед них найбільш характерні фізичні моделі) і моделі ідеальні (серед них найбільше розвиті математичні моделі). Математичні моделі економічних процесів і явищ більш коротко називають економіко-математичними моделями.

Економіко-математичні моделі описують кількісні взаємозв'язки та взаємозалежності економічних систем або процесів у математичній формі. Причому економіко-математична модель характеризує найбільш важливі властивості конкретних економічних систем, не враховуючи їх деталі. За визначенням академіка В.С. Немчинова: «вона є концентрованим відтворенням існуючих взаємозв'язків та закономірностей економічного явища в математичній формі. Оптимальне розв'язання при використанні методів математичного програмування може не завжди відповідати оптимуму з економічних позицій» [51]. В моделі необхідно відобразити всі умови, які визначають певну економічну проблему.

Серед методів економіко-математичного моделювання найбільш доступним є лінійне програмування. Лінійні оптимізаційні моделі широко використовувалися ще недавно в економічних дослідженнях по проблемам розвитку АПК як багатогалузевого комплексу. Певною мірою це можна пояснити тим, що лінійне програмування являється логічним продовженням балансового методу, тобто основного методу при визначенні розвитку народного господарства. Прийнято вважати, що модель – це, по суті, система взаємопов'язаних балансів виробництва і використання продукції та ресурсів, оптимізованих по єдиному критерію.

Під методами лінійного програмування розуміють програми математичних дій, що дозволяють знаходити оптимальне рішення економічних проблем, умови рішення котрих виражено у вигляді лінійних рівнянь та нерівностей та зведено в єдину систему лінійних співвідношень, підлеглу конкретній цільовій функції.

Для вивчення відтворення численних зв'язків в економіці й вимірювання впливу різних факторів на результати виробничої діяльності, а також для розв'язання конкретних планово-економічних задач за допомогою математичних методів і ЕОМ застосовується моделювання економічних процесів.

Немчинов В.С. виділяє: «процес математичного моделювання включає такі основні етапи:

1. Постановка економіко-математичної задачі і обґрунтування визначення оптимальності.
  2. Визначення номенклатури змінних і обмежень.
  3. Збір інформації і розроблення техніко-економічних коефіцієнтів і констант.
  4. Побудова числової економіко-математичної моделі.
  5. Математичний запис моделі.
  6. Кодування, розв'язання задачі.
  7. Аналіз результатів розв'язання, коригування моделі.
  8. Економічний аналіз різних варіацій і вибір плану.
- Моделювання побудови посівних площ» [51].

Земля - основний і незамінний засіб с.-г. виробництва. Її необхідно використовувати з максимальним економічним ефектом, постійно підвищувати родючість. Успішне рішення задачі раціонального використання землі в певній мірі залежить від обґрунтованої складової посівних площ.

Системний підхід до планування виробництва в с.-г. товариствах потребує взаємозв'язку в розвитку різноманітних галузей сільськогосподарського виробництва. Тому оптимальну структуру посівних площ у с.-г. підприємствах найбільш доцільно визначати по економіко-математичних моделях розвитку сільськогосподарського виробництва в цілому по підприємству з урахуванням потреб галузі тваринництва.

Оптимальний склад посівних площ являє собою конкретне вираження спеціалізації рільництва у виді такої співвідносності посівних площ по культурах, що за других рівних умов забезпечує одержання максимальної кількості необхідних видів сільськогосподарської продукції.

При цьому враховується державний план продажу продукції, родючість ґрунтів, рельєф місцевості, агротехнічні і сівозмінні вимоги, економічна ефективність окремих с.-г. культур.

Постановку даної задачі можна сформулювати так. Виходячи з виробничих засобів, визначити оптимальну структуру посівних площ, яка забезпечувала б виконання плану продажу по усіх видах с.-г. продукції і внутрішньогосподарські потреби при максимальному економічному ефекті.

У якості критерію оптимальності можуть бути прийняті:

- максимум виробництва валової і товарної продукції в грошах;
- максимум виробництва зерна;
- максимум чистого прибутку й ін.

Постановка задачі

У ТОВ «Агро Максимум» є 454 га ріллі, на якій можна вирощувати такі сільськогосподарські культури: ячмінь, озиму пшеницю, кукурудзу на зерно соняшник та овочі з урахуванням вимог сівозміни. Як було показано у попередньому аналізі ТОВ «Агро Максимум» спеціалізується на вирощуванні овочів, так в 2020р. велика частина земельних угідь, відведених під овочівництво становила 79,7 %. Тому для покращення фінансових результатів діяльності підприємства визначимо оптимальну структуру посівних площ овочевих культур.

Необхідно так розподілити посівну площу між овочевими культурами, щоб прогнозований загальний дохід од їх реалізації був максимальним.

Побудова моделі математичної задачі

Завдання закладається в тому, щоб знайти, якою повинна бути площа, зайнята під кожен культуру.

Вводимо основні змінні наступним чином: x_1 – посівна площа під картоплю, га; x_2 - посівна площа під помідори, га; x_3 - посівна площа під огірки, га; x_4 - посівна площа під цибулю, га; x_5 - посівна площа під капусту, га; x_6 - посівна площа під моркву, га; x_7 - посівна площа під буряки столові,

га; x_8 - посівна площа під перець, га; x_9 - посівна площа під баклажани, га, x_{10} - посівна площа під часник, x_{11} - посівна площа під редьку.

Оскільки вся посівна площа обмежена 400 га, то звідси маємо першу нерівність ≤ 400 ,

У таблиці 3.2 розглянемо змінні величини задачі оптимізації посівних площ овочевих культур ТОВ «Агро Максимус».

Впровадження економіко-математичної моделі включає наступні дані: оплата праці, насіння і розсада, добрива, засоби захисту рослин, ПММ, амортизація і поточний ремонт та інші, а також урожайність 1 га, фактичну площу у гектарах.

Для розрахунку повного підсумку доходу визначаємо дохід від продажу 1 ц продукції як відхилення між ціною збуту 1 ц продукції і собівартістю її виробництва. Тоді цільова функція (функція мети) матиме такий вид:

$$Z = 590 \times x_1 + 350 \times x_2 + 270 \times x_3 + 350 \times x_4 + 685 \times x_5 + 150 \times x_6 + 150 \times x_7 + 450 \times x_8 + 200 \times x_9 + 400 \times x_{10} + 420 \times x_{11} \rightarrow \max$$

Таблиця 3.2

Показники ефективності раціональності посівних площ овочевих культур в ТОВ «Агро Максимус»

Показник	2020	Проект	Проект до 2021	
			+,-	%
Валовий дохід, тис. грн.	38381	47055	8674	122,6
Собівартість продукції, тис. грн.	23504	27781	4278	118,2
Прибуток, тис. грн.	14877	19274	4396	129,6
Рентабельність продаж, %	38,76	40,96	2,20	
Рентабельність діяльності, %	63,3	69,38	6,08	

Залишається охарактеризувати коефіцієнти цільової ролі при перемінних розмірах ТОВ «Агро Максимус» (кількість посівних га). Їх прорахунок дасть можливість визначити розмір доходу від збуту продукції рослинництва за вирахуванням витрат на виробництво.

Оптимізаційна задача розмірів посівних площ представлена у додатку У. Нами було виявлено, що товариство зможе в результаті отримати бажаний прибуток, а саме 4396 тис. грн.

Отже, пропонуємо системний підхід по плануванню об'ємів площ овочевих культур, щодо вибору культур, що будуть вирощуватися на підприємстві.

За результатами впровадження рекомендованих мір буде досягнуте оптимальне відношення посівних площ, що дасть право підвищити об'єми виробництва.

Отже, оптимізація посівних площ овочевих культур в ТОВ «Агро Максимус» дасть змогу додатково отримати 4396 тис. грн. прибутку, та дасть змогу підвищити рентабельність діяльності на 6,08 в.п.

У 2020 році виробництво овочів в ТОВ «Агро Максимус» становило 15,7 тис. т.

Для товариства на сьогоднішній день є актуальним будівництво овочесховища, яке буде оснащено сучасними технологіями і не дасть овочам і фруктам окислюватись, а також буде витримуватись температурний режим для свіжих і заморожених продуктів.

Чому ми пропонуємо ТОВ «Агро Максимус» будівництво овочесховища, це дасть змогу забезпечувати населення як свіжими так і замороженими продуктами. А для себе це буде додатковим доходом увесь рік. Що дасть змогу поліпшити фінансовий результат своєї діяльності в цілому.

Ми для себе представили приміщення, яке буде призначене для виробництва, це будуть: приймальний пункт, дали приміщення для сортування кондиційної продукції, яка буде реалізовуватись свіжою, а яка

буде йти на заморозку. Також повинно бути створене приміщення тимчасового і довгострокового зберігання. Тимчасове для свіжих продуктів, довгострокове – для заморожених.

Вважаємо, що для такого проекту товариству знадобиться 12 працівників (табл. 3.3).

По факту за рік товариство зможе зберігати понад 10000 тон продукції, що є дуже перспективною пропозицією.

Пропонуємо реалізовувати власну продукцію в роздріб в великих містах, які знаходяться найближче від товариства. А це Запоріжжя, Дніпро та Харків. Краще буде користуватись послугами перевізників а ніж закуповувати, поки що, власний транспорт.

Таблиця 3.3

Технічна характеристика овочесховища в ТОВ «Агро Максимум»

Показник	Значення
Інтенсивність переробки сировини, т/рік	10 000
Енергопотужність, кВт/г	76,6
Температурний режим приміщень овочесховища, °С	+2..+3
Відносна вологість приміщень овочесховища, %	85–90
Інтенсивність вентилявання, м ³ /т/г	50–70
Чисельність обслуговуючого персоналу, чел.	14

Найбільш активним періодом продажів (з високим рівнем цін) будуть лютий, березень, квітень та травень. Тож доцільно користуватись вантажівками з холодильниками. Влітку буде змога охолоджувати товари, в холодну пору перевозити заморожені продукти.

Найоптимальніша вага перевезення вантажівкою 10 тон. Це оптимізує процес по перевезенню товару відразу партіями.

Тепер перейдемо до питання вартості об'єкта овочесховища, по нашим підрахункам він складе 1,95 млн. грн. До цієї ціни належать робота по

проектуванню, ціна робіт по будівництву, ціна обладнання тощо. В плані отримати робоче сховище за 10 місяці.

В Дніпропетровській області доцільно буде скористатись послугами місцевих фірм-перевізників.

Розрахунок витрат по транспортуванню розглянуто у табл. 3.4.

Тож такі витрати до вище зазначених міст будуть складати 4,1 млн. грн.

В таблиці представлено розрахунок витрат по електроенергії в розрахунку 7,66 кВт/г, а також тарифу, який був дійсним на 01.10.2021 року – 1,44 грн./кВт, які дорівнюють 30 тис. грн./рік.

Таблиця 3.4.

Розрахунок витрат на транспортування

Напрямок збуту	Тариф, грн./10 т	Розподіл, %	Обсяги поставок, т	Витрати на транспорт, тис. грн.
Харків	6200	30	3000	1860
Запоріжжя	8600	50	5000	4300
Дніпро	6500	20	2000	1300
Разом	-	100	10 000	7460

В таблиці 3.6 представлені витрати по оплаті праці робітників товариства. Фонд оплати праці (річний) буде 0,299 млн. грн.

Складемо фінансовий план будівництва овочесховища (Додаток Ф).

Таблиця 3.5

Витрати електроенергії

Тариф (на 01.10.2021), грн./кВт/г	Потужність, кВт/г	Термін роботи обладнання, г/рік	Витрати на Електроенергію, тис. грн./рік
1,44	7,66	6480	71,5

Визначення необхідності запропонованого сховища залежить від кількості отриманого прибутку і терміну його окупності.

Отже, доцільність проекту визначається, виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень.

Доход від збуту продукції може скласти 7,62 млн. грн. Річний прибуток може скласти не менше двох мільйонів гривень.

Таблиця 3.6

Витрати на оплату праці робітників

Середня по підприємству з/п, грн.	Кількість співробітників, чол.	Фонд оплати праці, грн.	Сума відрахувань, грн.	Витрати на оплату праці, тис. грн.
15000	14	2520000	491400	2991,4

Ліквідність відповідно – 36,96%. Якщо все буде працювати налагоджено то період окупності сховища буде два роки і три місяці. Що є дуже позитивним для розвитку діяльності ТОВ «Агро Максимус».

Висновки по третього розділу

1. Основним джерелом доходів ТОВ «Агро Максимус» є виручка від збуту продукції, яка має тенденцію до підвищення. Абсолютна величина його збільшилась у 2020 р. відносно 2016 р. на 29127,7 тис. грн., або в 4,15 рази. При цьому загальний підсумок операційних витрат і нарахувань в ТОВ «Агро Максимус» зросла у 2020 р. порівняно з 2016 р. в 4,9 рази, або на 17270,1 тис. грн. Темпи зростання витрат були вищими, ніж доходів, що є визначальним у

формуванні економічного результату господарської діяльності – прибутку. В структурі витрат і нарахувань найбільшу частку мають матеріальні витрати – 74,22 %.

2. Сільськогосподарське товариство може закрити всю суму збитків од фінансових операцій (різниця суми відсотків, одержаних і відшкодованих бюджетом за користування кредитами банків) прибутками од звичайної діяльності. В структурі чистого прибутку дотації та доплати з бюджету відсутні.

3. Прибуток в ТОВ «Агро Максимус» має напрям до збільшення. Переважну частину прибутку на підприємстві одержують від збуту продукції за договорами і контрактами. Величина загального підсумку доходу від продажу продукції залежить од результату впливу таких чинників: об'єму збутої продукції, в тому числі кількості продукції та асортименту або структури продукції; реалізаційних цін; всієї собівартості продукції. У ТОВ «Агро Максимус» сума доходу від збуту основних типів с.-г. продукції у 2020 р. зросла проти рівня попереднього року за рахунок зростання об'ємів та цін реалізації.

4. Так як в структурі виробництва основну частину займає вирощування овочів, то зростання ефективності виробництва овочевих культур сприятиме поліпшенню економічних результатів в ТОВ «Агро Максимус». В дипломній роботі була проведена оптимізація посівних площ овочевих культур, з цільовою функцією максимум прибутку. За результатами отриманої економіко-математичної моделі підприємство, при дотриманні пропонованої структури посівів овочевих культур може збільшити прибуток 4396 на тис. грн., а рівень рентабельності діяльності на 6,08 на в.п.

5. Для поліпшення фінрезультатів розроблено інвестиційний проект щодо будівництва овочесховища. Дане овочесховище буде використовуватися як для зберігання продукції власного виробництва та для надання послуг зі зберігання продукції овочівництва стороннім організаціям та особистим селянським господарствам. доцільність проекту визначається,

виходячи з розміру отриманого прибутку та терміну окупності капіталовкладень. Доход від збуту продукції може скласти 7,62 млн. грн. Річний прибуток може скласти не менше двох мільйонів гривень

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансовий результат – кінцевий економічний підсумок господарської діяльності товариства у формі прибутку (доходу).

В сучасних економічних умовах прибуток виступає найважливішим фактором стимулювання виробничо-господарської діяльності організації і створює фінансову основу для його розширення, задоволення соціальних і матеріальних потреб трудового колективу. Прибуток – щонайважливіший узагальнюючий показник в системі оцінки показників ефективності виробничої, комерційної та грошової діяльності фірми.

Проаналізувавши обліково-аналітичного забезпечення утворення фінансових результатів у ТОВ «Агро Максимус», можемо стверджувати наступне:

1. Прибуток характеризує кінцевий підсумок діяльності товариства, отримання якого є головною вимогою розширеного відтворення у товаристві, забезпечення його самофінансування і зміцнення конкурентоздатності на ринку. Тому, важливим елементом взаємоузгодженості є розробка розрахунку визначення оподатковуємого прибутку і податкових зобов'язань по податку з прибутку за результатами бухгалтерського обліку.

2. Підприємство може здійснювати різні види діяльність, в результаті яких виникають відповідні доходи та витрати. Якщо економічні результати операційної діяльності об'єднати з фінансовими результатами інвестиційної та грошової діяльності, то можна знайти фінансові результати від звичайної діяльності товариства до оподаткування прибутку.

3. Функціонування господарства, незалежно від типу його діяльності і форми власності, в кризових умовах визначається його можливістю приносити прибуток. Прибуток - щонайважливіший узагальнюючий показник в системі оцінки показників ефективності всієї діяльності товариства. Головним завданням діяльності ТОВ «Агро Максимус» є виробництво високоякісної продукції, аналіз якої сприяє розвитку

виробництва, поліпшенню якісних показників праці і продукції, контролю за здійсненням запланованих задач і контрактних зобов'язань.

4. ТОВ «Агро Максимум» має овочевий напрямок виробництва. В будові товарної продукції на підприємстві в 2020 році найбільшу вагу посідає реалізація овочевих культур 64,35 %, зокрема капусти – 41,77 %.

5. Основним джерелом доходів товариства є виручка від збуту продукції. Діяльність товариства є прибутковою. За період 2016-2020 рр найбільший прибуток товариство отримало в 2018 році, що обумовило рентабельність діяльності в 74,45%, який є достатньо високим для сільськогосподарського підприємства. Основний прибуток товариство одержало од операційної діяльності, а саме од вирощування овочів.

6. Фінансові результати становлять відхилення між доходами та витратами від реалізованої продукції. Залежно од каналів і способів реалізації та видів продукції для оформлення операцій у ТОВ «Агро Максимум» використовують типові первинні документи.

Для обліку доходів од продажу призначений рахунок 70, для обліку собівартості проданої готової продукції виділено р.90. Для обліку витрат, які зв'язаних з збутом продукції, застосовують р.93. Їх на протязі року накопичують в Оборотно-сальдовій відомості по р.93, а в кінці року списують на р.79.

Але на наш погляд, синтетичний облік фінансових результатів має ряд недолікі недоліків, які необхідно вдосконалити.

7. Усі доходи та витрати підприємство узагальнює в Звіті про фінансові результати, це дає змогу користувачам звітності ТОВ «Агро Максимум» оцінити підсумки діяльності товариства в минулому, його прибутковість, можливість ефективно використовувати ресурси або ступінь ризику недосягнення очікуваної ліквідності діяльності.

8. Величина загального підсумку доходу від збуту продукції залежить од результату впливу таких чинників: обсягу проданої продукції, в тому числі кількості продукції та асортименту або структури продукції;

реалізаційних цін; собівартості продукції. У цілому в ТОВ «Агро Максимус» сума доходу від збуту головних видів с.-г. продукції у 2020 р. зросла проти рівня попереднього року за рахунок підвищення об'ємів та цін реалізації.

Виходячи з вищенаведеного, можна внести такі пропозиції:

1. Поліпшити методологію обліку створення фінансових результатів діяльності товариства на основі розподілу обліку характеристик за операційною, інвестиційною, грошовою діяльністю. Це дозволить показувати ширше Звіт про фінансові результати та виявити єдиний підхід до створення економічних результатів.

2. Фінансові результати від простих діяльності підприємства діляться відповідно до субрахунків рахунку 79 «Фінансові результати» на операційну діяльність, результат фінансових операцій, а також результат іншої звичайної діяльності, тож доцільно запропоновані для виключення із зазначених рахунків субрахунки і включити до складу тих рахунків, що у послідуєчому закриваються на субрахунок 793 «Результат іншої звичайної діяльності».

3. Підприємство повинно оперативнo і кваліфіковано усувати негативні явища у своїй діяльності й за допомогою економічних важелів домагатися збільшення рівня виробництва товарів, їх конкурентоспроможності на ринку.

4. Резерви збільшення прибутку були розглянуті по кожному джерелу його надходження, а також по видам реалізованої продукції. Основними джерелами додаткового росту прибутку може бути: підвищення обсягу збуту за рахунок оптимізації валового виробництва та рівня товарності, зниження собівартості продукції, покращення якості, структури, строків її реалізації, пошук найвигідніших каналів збуту та інше. На основі узагальнення всіх розрахованих резервів, можна сказати що ТОВ «Агро Максимус» додатково може отримати кошти в розмірі 2769,9 тис. грн.

5. Після проведення оптимізації посівних площ овочевих культур, з цільовою функцією максимум прибутку та за результатами отриманої економіко-математичної моделі підприємство, при дотриманні пропонованої структури посівів овочевих культур може збільшити прибуток на 4396 тис.

грн., а рівень рентабельності діяльності на 6,08 на в.п.

8. Для ефективного використання ресурсів ТОВ «Агро Максимус» і поліпшення фінансових результатів діяльності актуальним стає створення овочесховища, яке б давало можливість забезпечувати населення свіжими овочами круглий рік. Особливо це важливо для регіонів, де наявні великі міста та промислові виробництва, що виступають потенційними ринками збуту.

Для поліпшення фінансових результатів розроблено інвестиційний проект щодо будівництва овочесховища. Дане овочесховище буде використовуватися як для зберігання продукції власного виробництва, так і для надання послуг зі зберігання продукції овочівництва стороннім організаціям та особистим селянським господарствам. Виручка від збуту продукції становитиме 7,62 млн. грн. При цьому, прибуток за підсумками річної діяльності планується на рівні 2 млн. грн. Рентабельність виробництва дорівнюватиме 36,96%. При збереженні такого рівня доходності бізнесу капіталовкладення окупляться впродовж 2,3 років.

Впровадження названих кроків поліпшення обліку фінансових результатів та шляхів його підвищення дасть можливість підвищити ефективність використання виробничих засобів, в тому числі трудових, скоротить затрати робочого часу робітників бухгалтерії на обробку інформації, збільшить оперативність цієї інформації, дасть змогу підвищити продуктивність праці і результативність с.-г. виробництва в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алпатова Н. Бухгалтерський облік валового доходу і валових витрат / Н.Алпатова // Все про бухгалтерський облік. – 2009. -№5. – С.4-8.
2. Астраханцева І.А. Організація та фінансування інноваційної діяльності / І.А. Астраханцева. - М.: Фінанси та статистика, 2016. - 264 с.
3. Базась М.Ф. Основи бухгалтерського (фінансового) та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку: Навч. Посібник. / Базась М.Ф., Базась Є.Ф., Матюха М.М. – К.: МАУП, 2009. - 182с.
4. Біла О.Л. Звіт про фінансові результати / О.Л. Біла // Все про бухгалтерський облік. – 2010. - №13. – С. 16 – 22.
5. Білик М. Методичні підходи до управління прибутком підприємств [Текст] / М. Білик // Формування ринкових відносин в Україні : Збірник наукових праць. - 2010. - № 11. - С. 42-46.
6. Бланк И.А. Управление прибылью. / И.А. Бланк. Изд. 3-е, перераб. и доп. – К. : Ника-Центр, 2007. – 766с.
7. Болдирева К. В. Категорія прибутку в системі відносин малого підприємства [Текст] / К.В. Болдирева // Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. - 2012. - N 3. - С. 144-153.
8. Болюх М.А. Економічний аналіз: Навч. Посібник / Болюх М.А., Бубивський В.З., Горбитюк М.І. За ред. академіка КАНУ, проф. Чумаченька М.Г.-Вид.-2-ге, перер. і доп. -К: КНЕУ, 2005. – 556с.
9. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах: Навч. посібник. / Ф.Ф.Бутинець, Л.Л.Горецька. - Житомир, 2007. - 544с.
- 10.Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік /Ф.Ф. Бутинець. – 3.Житомир: ПП «Рута», 2005. – 546 с.
- 11.Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємства: Навч. Посібник./ Ф.Ф. Бутинець, В.П. Бондар, З.Ф. Канурна, Н.М. Малюга, С.З. Мошенський – 2.вид., перероб. і доп. – Житомир : ЖДТУ, 2005. – 427с.
- 12.Бухгалтерський облік у сільському господарстві України: Підручник

для сільськогосподарських вузів / [В.Я. Плаксієнко, Л.М. Пісьмаченко, Г.Є. Павлова, Т.А. Крушельницька, Є.І. Рябий] / Під редакцією В.Я. Плаксієнко. – Дніпропетровськ. 2009. – 377 с.

13.Вахновська Н.А. Податковий кодекс в контексті реформування податкової системи України / Н.А. Вахновська // Економічний форум. – 2011. – С. 23 – 28.

14. Вітряк І.М. “Звіт про фінансові результати” / І.М. Вітряк // Все про бухгалтерський облік. – 2009. - №7. - С. 21 – 30.

15.Гаватюк Л. С. Шляхи підвищення рівня прибутковості вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання / Л. С. Гаватюк, Н. М. Перегіняк // Економіка та суспільство – 2017 -№ 9.- С. 363-367. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/62.pdf.

16.Губарик О.М., Геркіял Н. Організаційно - інформаційне забезпечення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів. *VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки»* 18 листопада 2021 р. в Навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини..

17.Губарик О.М., Павлова Г.Є., Геркіял Н. Роль внутрішнього контролю в підвищенні ефективності ведення облікових операцій. *Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи* : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 28-30 жовтня 2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. – С. 14-15.

18.Губарик О.М., Макуха К.О. Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи його вдосконалення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Електронне видання. Випуск 14. – Миколаїв грудень 2016. – С. 932-936. Режим доступу до журналу: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/187.pdf>.

19.Гудзь О.Є. Фінансова діагностика в сільськогосподарських підприємствах / О.Є. Гудзь // Облік і фінанси АПК. - 2010. - №1.- С.29-33.

20.Довгопол Н. Методи визнання доходів і виникнення зобов'язань у податковому обліку: оптимальний вибір для України / Н. Довгопол, М. Нестеренко // Бухгалтерський облік і аудит : науково-практичний журнал. - 2012. - № 6. - С. 49-57

21.Дондик А. Аналіз фінансової діяльності. /А. Дондик // Орієнтир №16 (434), 28 квітня, 2009. – С.34-37.

22.Закон України від 16.07.99р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» зі змінами та доповненнями за станом на 22.06.00 р. № 1829-III від 16.07.99 р. № 996-XIV.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

23.Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.91 р., зі змінами і доповненнями/ довідник Всеукраїнської мережі «Ліга Закон» від 22.08.2008р.

24.Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.99 р. №1105 - // Баланс. – 2007. – квітень (спецвипуск). – С.11-13.

25.Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" у редакції від 22.05.1997 р. №283/97-ВР, від 23.09.99 р. №1105-XIV зі змінами і доповненнями. / довідник Всеукраїнської мережі «Ліга Закон» від 22.08.2008р.

26.Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР, зі змінами і доповненнями. // Баланс. – 2009. – лютий (спецвипуск). – С.5-9.

27.Закон України "Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 31.10.08 р. №639 -/ довідник Всеукраїнської мережі «Ліга Закон» від 22.08.2008р.

28. Закон України "Про фіксований сільськогосподарський податок" від 17.12.98 р. № 320 - // Баланс. – 2009. – лютий (спецвипуск). – С.12-15.

29. Зміни до положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку // Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. – 2010 – №9 – С. 3-4.

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. / Баланс. – 2008. – №20. – С. 3-25.

31. Коблянська О.П. Фінансовий облік: Навч. Посібник / О.П.Коблянський. – Вид.2-ге, виправл.і доп. – Київ: «Знання», 2007. – 471с.

32. Коваленко А.М. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах/ А.М. Коваленко. – Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-Клуб», 2009. – 736 с.

33. Козак В.Г. Удосконалення методики аналізу фінансового стану в підприємствах України / В.Г. Козак// Економіка АПК.-2009.-№3.-С.53-62.

34. Королев Ю.А. Системы для экономического анализа/ Ю.А. Королев // Бухгалтер и компьютер. – 2010. - № 5 – С. 35-43

35. Кучеренко Т. Особливості формування фінансових результатів сільськогосподарськими підприємствами у звіті про фінансові результати/ Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. - №10. – С.33-35.

36. Лисов І.А. Методологія управління фінансовими результатами підприємства/І.А. Лисов, Н.В. Колачова // Вісник НДІЕІ, 2015. - №1 (44).

37. Луцук К.В. Аналіз фінансових результатів від реалізації сільськогосподарської продукції підприємства / К.В. Луцук // **Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи** : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 28-30 жовтня 2021 р. : В 2 т. – Том 1. – Дніпро. Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2021. – С. 24-25.

38. Лучко М.Р. Фінансовий облік. Первинна документація та облікова

реєстрація: Навч. посібник / Лучко М.Р., Остап'юк М.Я., Даньків Й.Я. та ін. – К.: Знання, 2005. – 319 с.

39. Лучко Т.Р. Бухгалтерський облік в системі управління бізнесу./ Т.Р. Лучко. – К.: Облік інформ, 2009. – 144 с.

40. Майборода Т.Г. Як подолати фінансову кризу?/ Т.Г. Майборода // Цінні папери України. - 2008. - № 42. - С. 25-26.

41. Макаренко Ю.П. Розробка методики проведення комплексного аналізу фінансової звітності для підприємств АПК/ Макаренко Ю.П., Демчук Н.І. // Економіка АПК. -2008. - №4. – С. 37-43.

42. Матвієць С. Облік і продаж продукції сільськогосподарського виробництва/ С. Матвієць // Баланс Агро. – 2010. - №4. – С. 14-17.

43. Мачковський В.І. Інциклопедія бухгалтерських проводок / В.І. Мачковський // Бухгалтерія. – 2011. - № 43. – С. 166-188.

44. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) "Дохід" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: — http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025.

45. Методичні проблеми бухгалтерського обліку доходів і витрат. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com.ua>.

46. Методичні рекомендації та завдання до контрольної роботи з дисципліни «Економетрія»/ О.А. Мироненко, - Дніпропетровськ: ДДАУ, 2007. – 40 с.

47. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. / В.О. Мец – Київ: Вища школа, 2008. – 278 с.

48. Мних Є. Економічний аналіз у системі антикризового управління підприємством/ Є.Мних // Бухгалтерський облік і аудит. - 2007. - №6. - С.33-37.

49. Муравський В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку / В.Муравський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. - №10. – С.35-42.

50. Наказ про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] // МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ. – 2013. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

51. Немчинов В.С. Экономико-математические методы и модели. М., „Мысль”.- 1965.

52. Орехова А.І. Економічна сутність категорії прибуток / А.І. Орехова // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». - №7, 2013. – с. 313-316.

53. Парасій-Вергуненко І. Сучасний інструментарій економічного аналізу в системі стратегічних досліджень/ І. Парасій-Вергуненко // Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. – 2009. - №9. - С.30-39.

54. Пармакли Д.М. Маржинальный доход: особенности расчета и применения в сельском хозяйстве [Текст] / Д. Пармакли // Економіка АПК: міжнародний науково-виробничий журнал. - 2012. - № 4. - С. 149-154.

55. Парнюк В. Визначення поняття "дохід" в економічній теорії [Текст] / В. Парнюк // Економіка України : науковий журнал. - 2012. - № 3. - С. 36-48.

56. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. – 2010. - №8. – С. 7-11.

57. Петровська О.В. Визначення фінансових результатів діяльності банку в різних підсистемах обліку / О.В. Петровська. // Економіка АПК. – 2009. - № 3. - С. 129–134.

58. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 28.10.2021).

59. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Навч. посіб. / С.Ф. Покропивний, Г.О.Швиданенко та ін. – 2. вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2005. – 547 с.

60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Мінфіну від 29.11.99р. № 290. // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – №15, 16 (264, 265). – С. 41-43.

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджене наказом Мінфіну від 27.04.00 р. № 92 (зі змінами та доповненнями) // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. – №15, 16 (264, 265). – С. 43-46.

62. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України №966-XIV від 16.07.1996 р. // Галицькі контракти. – 1999. – № 36. – С. 3 – 17.

63. Рябенко Р.С. Визначаємо фінансовий результат роботи за рік / Р.С. Рябенко. // Баланс – Агро. – 2009. - № 24. – С. 8–11.

64. Саввон О.О. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації. /О.О.Саввон //Економіка та підприємництво. – 2009. - №3. – С. 321 – 324.

65. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник./ Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668с.

66. Стецюк П.А. Аналіз елементів фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств / П.А. Стецюк // Облік і фінанси АПК.- 2008. - №1. - С.48.

67. Сук Л. Організація обліку розрахункових операцій./ Л.Сук., П.Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2009. – №23(248). – С. 29-44.

68. Сук Л. Облік доходів і результатів діяльності / Л.Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2007. - №15-16. – С.37-49.

69. Тесленко Т.І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи удосконалення / Т.І. Тесленко, Н.В. Конькова // БизнесИнформ, 2013. - №4.

70. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. — 5-те вид., перероб. та допов. — К.: КНЕУ, 2004 — 546 с.

71. Хмельницька О.М. Характеристика підходів до змісту комплексного економічного аналізу фінансових результатів господарської діяльності/О.М.

Хмельницька// Вісник Псковського державного університету. Серія: Економічні та технічні науки, 2014. - №4.

72. Чараєва М.В. Фінансове управління реальними інвестиціями організацій/М.В. Чараєва. - М.: ІНФРА-М, 2014. - 240 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Нарахування та відповідність доходів і витрат: зміст принципу

Поняття і класифікація	<p>Поняття</p> <p><i>Витрати</i> – зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу.</p> <p><i>Прибуток</i> – сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати.</p> <p><i>Збиток</i> – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати</p> <p>Класифікація</p> <p><i>Доходи</i>: дохід(виручка) від реалізації продукції (товарів,робіт,послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи,інші доходи, надзвичайні доходи</p> <p><i>Витрати</i>: собівартість реалізації (товарів, робіт, послуг),інші витрати операційної діяльності,фінансові витрати, інші витрати, втрати від участі в капіталі,надзвичайні витрати</p>
Документування	<p>Визначення доходів і витрат та віднесення їх на фінансові результати</p> <p>Накладна, рахунок, рахунок – фактура, товарно – транспортна накладна, акт виконаних робіт(наданих послуг), договори купівлі – продажу,платіжна вимога, ПКО, виписки банку, довідка (розрахунок) бухгалтерії</p>
Синтетичний облік	<p><i>Доходи</i>: 70 “Дохід від реалізації ”,71 “Інші операційні доходи ”,72 “Дохід від участі в капіталі ”, 73 “Фінансові доходи ”, 74 “Інші доходи ”,75 “Надзвичайні доходи ” з відповідними субрахунками</p> <p><i>Витрати</i>: 90 “Собівартість реалізації ”, 94 “Інші витрати операційної діяльності ”, 95 “Фінансові витрати ”, 96 “Втрати від участі в капіталі ”, 97 “Інші витрати ”, 99 “Надзвичайні витрати ” з відповідними субрахунками</p> <p><i>Фінансові результати</i>: рахунок 79 “ Фінансові результати ” з відповідними субрахунками</p>
Аналітичний облік	<p><i>Дохід від реалізації, інший операційний дохід, результат операційної діяльності</i>: за видами (групами) продукції, товарів, робіт послуг, інших оборотних активів, регіонами збуту та/ або іншими напрямками, визначеними підприємством</p> <p><i>Дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи,інші доходи, надзвичайні доходи, результат фінансових операцій, результат іншої звичайної діяльності</i>:за об’єктами інвестування та іншими ознаками, визначеними підприємством</p>
Відображення в облікових регістрах і звітності	<p>В облікових регістрах</p> <p><i>Доходи</i>: графи 3-8 Журналу 6 розділ I</p> <p><i>Витрати</i>: графи 3-10 Журналу 5 розділ I</p> <p><i>Фінансові результати</i>: графа 10 Журналу 6 розділ I та графа 11 Журналу 5 розділ I</p> <p>У фінансовій звітності</p> <p><i>Доходи</i>: ряд. 010,060,110,120,130,200 Звіту про фінансові результати (ф.№2); ряд.440-630 Примітки до річної фінансової звітності (ф.№5)</p> <p><i>Фінансові результати</i>: ряд.100,105,170,175,190,195,220,225 Звіту про фінансові результати</p>

Додаток Б
Оцінка майна та капіталу ТОВ «Агро Максимус»
за 2016-2020рр., тис. грн.

Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Майно - усього	139062,0	349791,0	428232,0	470843,0	577462,0	в 4,15 рази
Необоротні активи	80748,0	76397,0	71609,0	70161,0	67547,0	83,65
Основні засоби	68400,0	64665,0	59735,0	55121,0	52034,0	76,07
Довгострокові біологічні активи	6275,0	5855,0	6252,0	9064,0	9304,0	148,27
Оборотні активи	58314,0	273394,0	356623,0	400682,0	509915,0	в 8,74 рази
Запаси	25186,0	48086,0	54424,0	42492,0	36028,0	143,05
Поточна дебіторська заборгованість	26456,0	215498,0	284660,0	343129,0	446074,0	в 16,86 рази
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	3,0	1261,0	3107,0	1908,0	1068,0	в 356,0 рази
Інші оборотні активи	71,0	9,0	3175,0	5063,0	18214,0	в 256,5 рази
Витрати майбутніх періодів	0,0	190,0	0,0	0,0	0,0	-
Капітал - усього	139062,0	349791,0	428232,0	470843,0	577462,0	415,26
Власний капітал	3,0	-14638,0	-8065,0	-53913,0	-85117,0	-
Зареєстрований (пайовий) капітал	312,0	312,0	312,0	312,0	312,0	100,00
Зобов'язання і забезпечення	139059,0	364429,0	436297,0	524756,0	662579,0	в 4,76 рази
Довгострокові зобов'язання	68850,0	68623,0	68512,0	68282,0	133825,0	194,37
Поточні зобов'язання	70209,0	295806,0	367785,0	456474,0	528754,0	в 7,53 рази
Поточна кредиторська заборгованість	18675,0	16431,0	53681,0	29005,0	9175,0	49,13

Додаток В

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів

ТОВ «Агро Максимум» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношен ня у % 2020 р. до 2016 р.
<i>Вихідна інформація, тис. грн.</i>						
Вартість основних засобів на початок року	52236,0	92941,0	93747,0	94661,0	95377,0	182,59
Надійшло за рік	40836,0	820,0	914,0	716,0	724,0	1,77
Вибуло за рік	131,0	24,0	0,0	0,0	4521,0	3451,15
Вартість основних засобів на кінець року	92941,0	93747,0	94661,0	95377,0	91580,0	98,54
Нараховано амортизації за рік	3809,0	4541,0	5844,0	5330,0	-710,0	-18,64
Знос основних засобів: а) на початок року	20732,0	24541,0	29082,0	34926,0	40256,0	194,17
б) на кінець року	24541,0	29082,0	34926,0	40256,0	39546,0	161,14
<i>Показники руху основних засобів</i>						
Річний приріст(+) або зменшення(-), тис. грн.	40705,00	806,00	914,00	716,00	-3797,00	-9,33
Темп зростання (зниження), %	177,93	100,87	100,97	100,76	96,02	-81,91 в.п.
Темп приросту (зменшення), %	77,93	0,87	0,97	0,76	-3,98	-81,91 в.п.
Коефіцієнт оновлення, %	43,94	0,87	0,97	0,75	0,79	-43,15 в.п.
Коефіцієнт вибуття, %	0,25	0,03	0,00	0,00	4,74	4,49 в.п.
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	2,29	117,80	103,57	133,21	-25,32	-27,61
Коефіцієнт заміни (простого відтворення), %	0,32	2,93	0,00	0,00	624,45	624,13
Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	99,68	98,29	100,00	100,00	-524,45	-624,13
Період обороту, років	19,06	20,56	16,12	17,83	-131,66	-690,87
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>						
Коефіцієнт зносу, %:						
а) на початок року	39,69	26,40	31,02	36,90	42,21	2,52
б) на кінець року	46,98	31,29	37,26	42,53	41,46	-5,52
Коефіцієнт придатності, %:						
а) на початок року	60,31	73,60	68,98	63,10	57,79	-2,52
б) на кінець року	53,02	68,71	62,74	57,47	58,54	5,52

Додаток Д

Фінансові результати діяльності ТОВ «Агро Максимум», тис. грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	61302	39226	145264	98958	204714	333,94
Операційні витрати, у тому числі:						
а) собівартість реалізованої продукції;	52523	38180	108134	77731	107972	205,57
б) адміністративні витрати;	2508	3606	3708	3985	4645	185,21
в) витрати на збут;	1868	1719	519	4318	4659	249,41
г) інші операційні витрати.	12173	11592	29875	64459	137136	1126,56
Валовий прибуток (збиток)	8779	1046	37130	21227	96742	1101,97
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14,32	2,67	25,56	21,45	47,26	32,94
Інші операційні доходи	15323,0	10114,0	37626,0	65513,0	90429,0	590,15
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	7553	-5757	40654	13978	40731	539,27
Фінансові та інвестиційні доходи	911	17	54	2156	1712	187,93
Фінансові та інвестиційні витрати	6858	8901	34568	64434	73839	1076,68
Фінансовий результат до оподаткування	1606	-14641	6140	-48300	-31396	-1954,92
Чистий прибуток (збиток)	1606	-14641	6140	-48300	-31396	-33002,00
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2,62	-37,32	4,23	-48,81	-15,34	-17,96
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	18,29	-1399,71	16,54	-227,54	-32,45	-50,75

Додаток Е
Результат дослідження фінансової стійкості
ТОВ «Агро Максимум» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
1. Показники структури капіталу						
Коефіцієнт автономії	0,00002	-0,042	-0,019	-0,115	-0,147	в -6832,5 р.
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	1,000	1,042	1,019	1,115	1,147	114,74
Коефіцієнт фінансування	0,000	-0,040	-0,018	-0,103	-0,128	-
Коефіцієнт фінансового ризику	46353,0	-24,9	-54,1	-9,7	-7,8	-0,02
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,000	-0,271	-0,133	-3,752	-1,747	-
Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,495	0,188	0,157	0,130	0,202	40,79
2. Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,173	-0,415	-0,185	-3,883	-0,387	223,88
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	-0,0000030	-0,0000015	-0,0000005	-0,0000097	-0,0000008	25,60
Коефіцієнт забезпеченості запасів	-0,0000054	-0,0000074	-0,0000028	-0,0000768	-0,0000087	159,69
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,000020	0,009672	0,023528	0,022572	0,009187	45811,33
3. Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,720	0,346	0,293	0,224	0,167	23,22
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,492	0,185	0,139	0,117	0,090	18,32
Коефіцієнт накопичення амортизації	0,264	0,311	0,369	0,422	0,432	163,65
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,722	3,579	4,980	5,711	7,549	1045,32

Додаток Ж

Стан ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів

ТОВ «Агро Максимум», тис. грн.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
1. Оцінка ліквідності						
Високоліквідні активи (A1)	3	1261	3107	1908	1068	в 356,0 разів
Середньоліквідні активи (A2)	26527	215507	287835	348192	464288	в 17,5 рази
Низьколіквідні активи (A3)	31784	56436	65681	50582	44559	140,19
Найбільш строкові зобов'язання (П1)	18675	16431	53681	29005	9175	49,13
Короткострокові зобов'язання (П2)	51534	279375	314104	427469	519579	в 10,1 рази
Довгострокові зобов'язання (П3)	68850	68623	68512	68282	133825	194,37
2. Оцінка платоспроможності						
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00004	0,00426	0,00845	0,00418	0,00202	в 47,3 рази
Проміжний коефіцієнт покриття	0,377	0,733	0,782	0,756	0,846	224,39
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	0,831	0,924	0,970	0,878	0,964	116,11
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,000	0,960	0,982	0,897	0,872	87,15
3. Оцінка оборотності оборотних активів						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	61302,0	39226,0	145264,0	98958,0	204714,0	333,94
Середньорічна вартість оборотних активів	54529,0	165854,0	315008,5	378652,5	455298,5	в 8,4 рази
Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,12	0,24	0,46	0,26	0,45	39,99
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,89	4,23	2,17	3,83	2,22	250,03
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	320	1522	781	1378	801	250

Додаток 3

Підрахунок ділової активності ТОВ «Агро Максимум» за 2016-2020 рр.

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відношення у % 2020 р. до 2016 р.
Вихідна інформація, тис. грн.						
Чистий дохід від реалізації продукції	61302,0	39226,0	145264,0	98958,0	204714,0	333,94
Операційні витрати	73736,0	52385,0	188540,0	175755,0	301115,0	408,37
Середньорічна вартість капіталу	116146,5	244426,5	389011,5	449537,5	524152,5	451,29
Середньорічна вартість необоротних активів	78572,5	74003,0	70885,0	68854,0	33815,3	43,04
Середньорічна вартість оборотних активів	61617,5	78572,5	74003,0	70885,0	68854,0	111,74
Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	28511,0	44110,0	61058,5	58131,5	47570,5	166,85
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	25862,5	120977,0	250079,0	313894,5	394601,5	1525,77
Середньорічна вартість власного капіталу	-20675,0	-7317,5	-11351,5	-30989,0	-69515,0	336,23
Середньорічна величина кредиторської заборгованості	17840,5	17553,0	35056,0	41343,0	19090,0	107,00
Показники ділової активності						
Загальний коефіцієнт оборотності капіталу	0,53	0,16	0,37	0,22	0,39	74,00
Фондовіддача необоротних активів, грн.	0,78	0,53	2,05	1,44	6,05	775,94
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,99	0,50	1,96	1,40	2,97	298,85
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	362	721	183	258	121	33,00
Коефіцієнт оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	2,15	0,89	2,38	1,70	4,30	200,15
Тривалість 1 обороту оборотних виробничих фондів, днів	167	405	151	211	84	50,00
Коефіцієнт оборотності поточної дебіторської заборгованості	2,37	0,32	0,58	0,32	0,52	21,89
Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	152	1110	620	1142	694	457
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-2,97	-5,36	-12,80	-3,19	-2,94	99,32
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	-121	-67	-28	-113	-122	101
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4,13	2,98	5,38	4,25	15,77	381,64
Тривалість одного 1 кредиторської	87	121	67	85	23	26,20

Додаток К

Комплексна оцінка фінансового положення ТОВ «Агро Максимум»
за 2016-2020 рр.

№ з/п	Показники	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.		Питома вага (Vi, %) в інтегрованому показнику
		Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	
1	Показники ліквідності											
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності	0,83	6	0,92	7	0,97	7	0,88	6	0,96	7	8
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,38	5	0,73	9	0,78	9	0,76	9	0,85	10	8
2	Показники ділової активності											
2.1	Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	152	5	1110	0	620	0	1142	0	694	0	9
2.2	Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	74	9	45	10	51	10	44	10	30	10	9
2.3	Період оборотності активів, днів	692	4	2274	0	977	1	1658	0	935	2	9
3	Показники фінансової незалежності											
3.1	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу, %	100,00	0	104,18	0	101,88	0	111,45	0	114,74	0	9
3.2	Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, %	-0,0003	0	-0,0002	0	-0,0001	0	-0,0010	0	-0,0001	0	9
4	Показники рентабельності											
4.1	Рентабельність продажу, %	2,62	6	-37,32	0	4,23	7	-48,81	0	-15,34	0	9
4.2	Рентабельність активів, % (загальна рентабельність (збитковість) капіталу)	1,38	6	-5,99	2	1,58	6	-10,74	1	-5,99	2	9
4.3	Рентабельність власного капіталу, %	2,04	6	-19,78	0	8,66	9	-70,15	0	-92,85	0	9
5	Інші показники											
5.1	Знос основних засобів, %	26,40	9	31,02	9	36,90	9	42,21	8	43,18	8	7
5.2	Частка простроченої кредиторської заборгованості, %	74,85	0	73,41	0	233,65	0	173,07	0	153,78	0	5
	Інтегрований показник фінансового стану	4,75		2,99		4,88		2,75		3,18		100
	Рейтинг фінансового стану	Б		В		Б		В		В		-

Додаток Л

70 «Доходи від реалізації»	90 «Собівартість реалізації»
701 «Дохід від реалізації готової продукції»	901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
702 «Дохід від реалізації товарів»	902 «Собівартість реалізованих товарів»
703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»	903 «Собівартість реалізованих робіт та послуг»
704 «Дохід від операційної оренди активів»	904 «Витрати з операційної оренди активів»
705 «Дохід від страхування»	904 «Страхові виплати та відрахування у резервні фонди»
706 «Вирахування з доходу»	
707 «Перестрахування»	

Рис. 1. Запропонована схема обліку доходів, витрат від основної діяльності для ТОВ «Агро Максимум»

71 «Інший операційних дохід»	94 «Інші витрати операційної діяльності»
711 «Інші доходи від операційної діяльності»	941 «Інші витрати операційної діяльності»
712 «Дохід від операційної оренди інших активів»	942 «Витрати з операційної оренди інших активів»
713 «Дохід від операційної курсової різниці»	943 «Втрати від операційної курсової різниці»

Рис. 2 Рекомендована схема обліку доходів, витрат від неосновної діяльності для ТОВ «Агро Максимум»

Додаток М

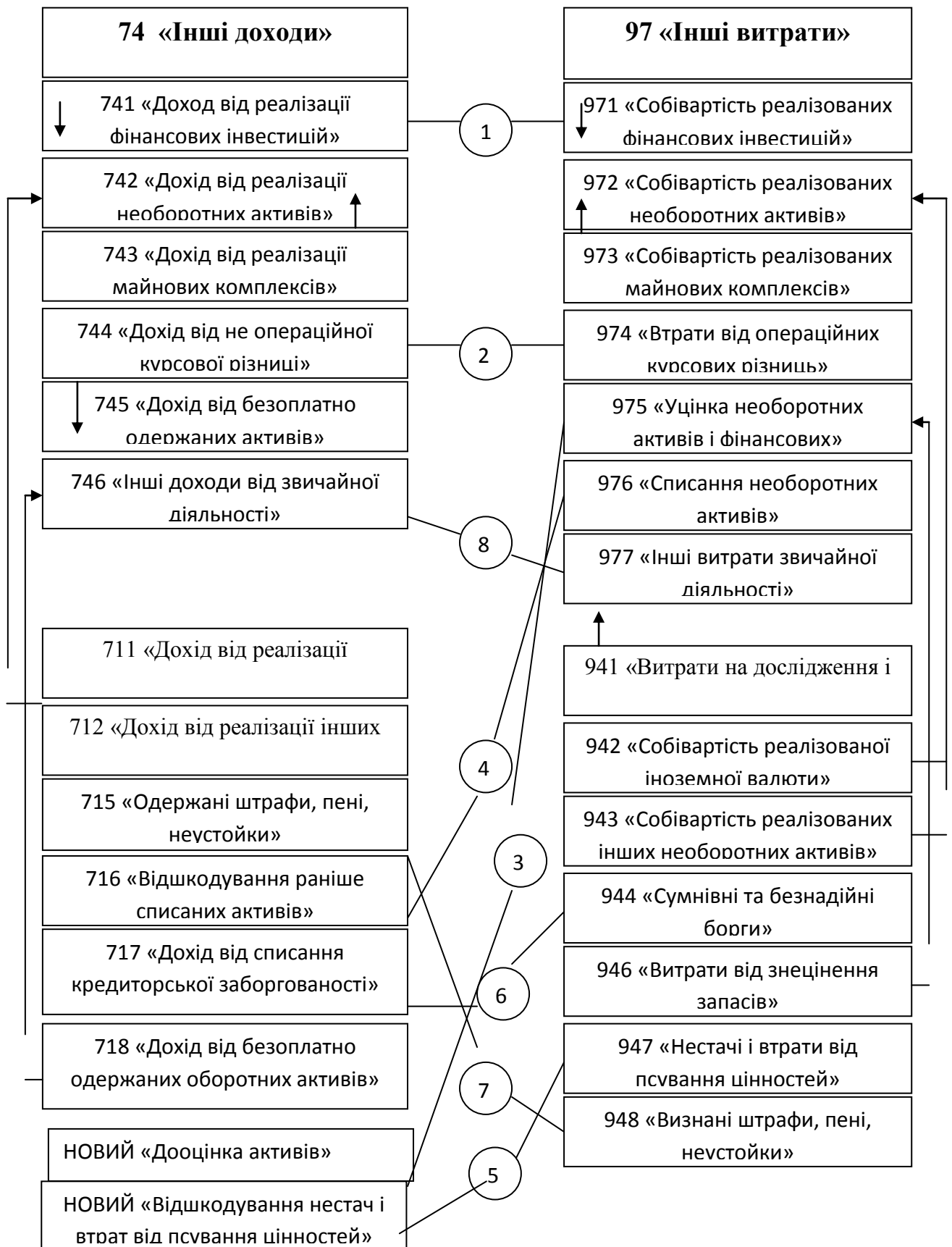

Рис. Узгоджувальна структура обліку доходів і витрат від іншої звичайної діяльності для ТОВ «Агро Максимум»

Додаток Н

Рекомендована схема доходів та витрат від іншої діяльності

ТОВ «Агро Максимум»

71 «Інші доходи»	94 «Інші витрати»
741 «Дохід від реалізації необоротних та оборотних активів»	971 «Собівартість реалізованих необоротних та оборотних активів»
742 «Дохід від неопераційної курсової різниці»	972 «Втрати від неопераційної курсової різниці»
743 «Дооцінка активів»	973 «Уцінка активів»
744 «Відшкодування раніше списаних активів»	974 «Списання необоротних активів»
745 «Відшкодування нестачі і витрат від псування цінностей»	975 «Нестачі і втрати від псування цінностей»
746 «Дохід від списання кредиторської заборгованості»	976 «Сумнівні та безнадійні борги»
747 «Одержані штрафи, пені, неустойки»	977 «Визнані штрафи, пені, неустойки»
748 «Інші доходи від звичайної діяльності»	978 «Інші витрати звичайної діяльності»

Додаток П

Динаміка складу та структури витрат в ТОВ «Агро Максимум»

Показник	2016 р.		2018 р.		2020 р.		Відхилення 2020 р. від 2016 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	в.п.
Матеріальні витрати	3506,7	79,28	11000	80,05	16100	74,22	12593,3	-5,06
Витрати на оплату праці	329,5	7,45	602,4	4,38	1189,8	5,48	860,3	-1,96
Відрахування на соціальні заходи	98,1	2,22	219,3	1,60	442,5	2,04	344,4	-0,18
Амортизація	489,1	11,06	1897,3	13,81	3961,2	18,26	3472,1	7,20
Інші витрати	0	0,00	22,8	0,17	0	0,00	0	0,00
Разом	4423,4	100,00	13741,8	100,00	21693,5	100,00	17270,1	0,00

Додаток Р
Структура фінансових результатів ТОВ «Агро Максимум»
за 2016-2020 роки

Показник	2016 р.	2018 р.	2020 р.	Середній показник за п'ять років	Структура прибутку (збитку), %	2020 р. у % до 2016 р.
1. Результат операційної діяльності в т.ч.:	3766,5	8263	13957,1	8662,2	94,39	370,56
1.1. результат реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - валовий прибуток	3766,5	8263	13957,1	8662,2	94,39	370,56
1.2 результат іншої операційної діяльності	0	0	0	0,0	0,00	-
2. Результат фінансових операцій в т.ч.	-0,1	635,6	928,7	521,4	5,68	-928700,0
2.1. результат участі в капіталі	1,1	0	0	0,4	0,00	0,00
2.2. результат інших фінансових операцій	-1,2	635,6	928,7	521,0	5,68	-77391,67
3. Результат іншої звичайної діяльності (інвестиційних операцій)	-3,7	0	0	-1,2	-0,01	0,00
4. Результат звичайної діяльності до оподаткування	3762,7	8898,6	14885,8	9182,4	100,06	395,61
5. Фінансовий результат від звичайної діяльності після оподаткування	3762,7	8898,6	14885,8	9182,4	100,06	395,61
6. Чистий прибуток (збиток)	3758,2	8895,8	14877,3	9177,1	100,00	395,86

Додаток С

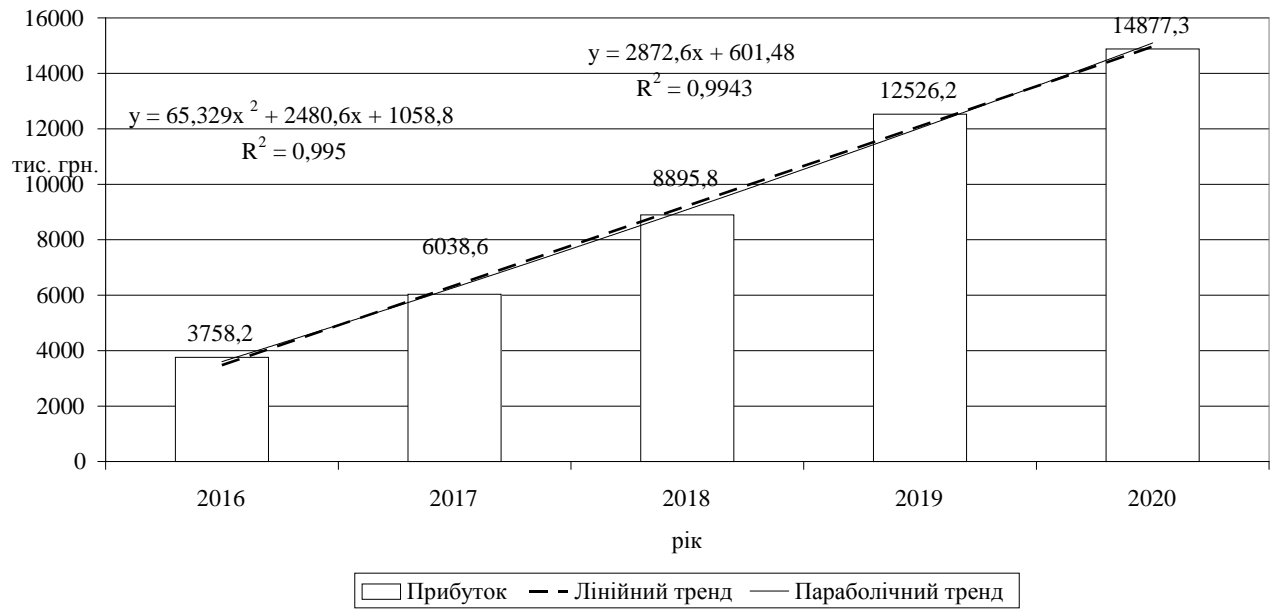

Рис. Аналітичне вирівнювання прибутку в ТОВ «Агро Максимум»

Додаток Т

Розрахунок чинників впливу на зміну прибутку від реалізації продукції
ТОВ «Агро Максимум» за окремими овочевими культурами

Вид продукції	Обсяг реалізованої продукції		Ціна реалізації, грн.		Собівартість 1 ц продукції, грн.		Зміна прибутку, тис. грн.			
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	всього	в т.ч. за рахунок		
								обсягу	ціни	Собіватості
Помідори	9234,7	15492	190,28	173,74	87,90	76,90	554,80	640,64	-256,25	170,41
Огірки	8160,6	43	133,85	220,93	76,69	83,95	-460,57	-464,01	3,74	-0,31
Цибуля	1434,7	106	351,57	218,87	127,90	89,76	-307,22	-297,19	-14,07	4,04
Капуста	51647	77772	132,18	206,14	85,90	93,83	6344,53	1209,01	5752,25	-616,73
Морква	5458	1902	122,59	176,55	59,97	65,97	-131,46	-222,68	102,63	-11,41
Буряки столові	5090	7264	132,28	249,41	72,09	82,91	903,08	130,85	850,83	-78,60

Додаток У

Матриця економіко-математичної задачі

Додаток Ф

Розрахований фінансовий план будівництва овочесховища
для ТОВ «Агро Максимум»

Показник	Сума, тис. грн.
Доход	7619,5
Витрати:	5563,12
На придбання продукції (при осінній заготовці в інших господарствах)	3150
на оплату праці	330,12
на електроенергію	30
на транспорт	396
на податки (15%)	1143
на кредит (16%)	504
на інші цілі	10
Прибуток	2056,38
Рентабельність, %	36,96
Термін окупності, років	2,3